

Jednou rukou dávat a druhou brát:

Role Evropy při úniku kapitálu
souvisejícím s daněmi

Poděkování

Zpracování této zprávy koordinoval Eurodad. Svými příspěvky do zprávy přispěly následující neziskové organizaci ze 13 zemí napříč Evropou:

Christian Aid (Velká Británie), Christian Aid Irsko, CCFD-Terre Solidaire (Francie), Debt and Development Coalition (Irsko), Demnet (Maďarsko), Ekvilib (Slovinsko), Forum Syd (Švédsko), Glopolis (Česká republika), Ibis (Dánsko), Kepa (Finsko), Oxfam France (Francie), Oxfam Intermon (Španělsko), Re:Common (Itálie) a Centre for Research on Multinational Corporations – SOMS (Nizozemsko).

Každá národní kapitola byla napsána - a je odpovědností - partnerské organizace z příslušné země (s výjimkou kapitoly o Lucembursku, jejímž autorem je Eurodad) a neodráží názory ostatních partnerů projektu.

Údaje uvedené v této zprávě jsou aktuální k 15. listopadu 2013.

Finální editace anglického vydání: Vicky Anning
Překlad do českého jazyka: Martin Micka
Redakce českého vydání: Ondřej Kopečný
Grafický design: Christian Aid
Zalomení české verze: www.creativeheroes.cz

Vydavatel anglické verze: Eurodad
Rue d'Édimbourg, 18 – 26
Mundo B building (3rd floor)
1050 Ixelles, Brussels
Belgium
Tel.: +32 (0) 2 894 46 40

Vydavatel české verze: Glopolis, o.p.s.
Soukenická 23
110 00 Praha 1
Tel.: +420 272 661 132
www.glopolis.org

European network on
debt and development

Uddannelse skaber udvikling

Glopolis je nezávislé analytické centrum se zaměřením na globální výzvy a příslušné odpovědi České republiky a EU. Ve spolupráci s těmi, kteří utvářejí politiku, byznys a veřejné mínění, je naším dlouhodobým cílem zlepšit politickou kulturu a přispět k přechodu na chytrou ekonomiku, k energetické a potravinové zodpovědnosti. Více informací na www.glopolis.org.

Vznik publikace byl podpořen z prostředků Evropské unie a České rozvojové agentury Ministerstva zahraničí ČR. Za její obsah je zodpovědné analytické centrum Glopolis. Obsah publikace nemusí vyjadřovat stanoviska sponzorů. Více na www.europa.eu a <http://www.czda.cz/>.

Poznámka editora

Česká verze obsahuje pouze vybrané kapitoly původní verze. Zprávy ze všech 13 zemí, v nichž mapování probíhalo, lze najít pouze v anglické verzi, která je ke stažení na tomto odkazu: <http://www.eurodad.org/files/pdf/52dfd1b909d9a.pdf>.

V případě, že pro některý z termínů neexistuje v českém jazyce ustálený překlad, je u něj uvedeno znění v anglickém jazyce. Pro snadnější orientaci v terminologii rovněž doporučuji nahlédnout do slovníčku pojmů, a to nejen v této publikaci. V sekci Stop daňovým únikům na webové stránce Glopolis je k dispozici Slovníček pojmů, který obsahuje vysvětlení více než 50 výrazů užívaných v daňové oblasti.

Podrobnější vysvětlení souvislostí mezi únikem kapitálu, rozvojem a globální chudobou, stejně jako názorné vysvětlení některých postupů, které používají společnosti k obcházení daňové povinnosti, naleznete v příručce „Jak spolu souvisí daně a rozvoj“, která je k dispozici zde: <http://glopolis.org/cs/clanky/prirucka-tax-justice-jak-spolu-souvisi-dane-rozvoj/>

Obsah

Slovníček pojmů	6
Zkratky	7
Shrnutí	8
Globální perspektiva	10
Závěry	18
Česká republika	19
Finsko	22
Maďarsko	25
Lucembursko	27
Nizozemsko	30
Velká Británie	33
Poznámky	36

Slovníček pojmů

Automatická výměna informací

(Automatic Exchange of Information - AEI)

Systém, jehož prostřednictvím se relevantní informace o majetku a příjmech daňového poplatníka (jednotlivce či společnosti) automaticky předává ze země, kde mají tyto příjmy svůj původ, do země, v níž má daňový poplatník své sídlo. Daňové orgány poplatníkovy domovské země tak mají možnost ověřit si jeho daňové údaje a zjistit, zda správně vykázal své příjmy ze zahraničí.

Eroze daňové základny a přemísťování zisků

(Base Erosion Profit Shifting - BEPS)

Jde o pojem používaný OECD i dalšími organizacemi k popisu přesunu zdanitelných příjmů ze zemí, kde byly vytvořeny, do zemí s nízkými či nulovými sazbami daně. Důsledkem je „eroze“ daňové základny dotčených států a pokles jejich příjmů.

Skutečný vlastník (beneficial owner)

Právníký pojem popisující osobu, která má prospěch z vlastnictví aktiva (např. bankovního účtu, trustu, majetku), ačkoli jej formálně nevlastní, protože je registrováno na jméno jiné osoby.

Vykazování výsledků hospodaření po jednotlivých zemích (Country-by-Country reporting)

Vykazování po jednotlivých státech by znamenalo, že by nadnárodní společnosti daly k dispozici rozpis svých zisků a zaplacených daní po jednotlivých zemích, v nichž mají dceřiné společnosti, a to včetně offshore jurisdikcí. V ideálním případě by to znamenalo, že nadnárodní společnost by ve své výroční účetní závěrce uvedla následující údaje:

- **Globální přehled společnosti (či skupiny):** Jména zemí, v nichž působí, a názvy všech jejích dceřiných firem fungujících v jednotlivých zemích.
- **Finanční výsledky** skupiny v každé zemi, v níž působí, a to s rozlišením mezi obratem dosaženým uvnitř skupiny a při obchodování s ostatními společnostmi, včetně zisku, obratu, nákupu a nákladů na práci.
- **Aktiva:** Veškerý majetek společnosti v příslušné zemi, jeho hodnotu a náklady na jeho údržbu.
- **Daňové informace,** tedy například detailní informace o dlužích a částkách skutečně zaplacených z titulu jednotlivých daní.

Financial Action Task Force (FATF)

Financial Action Task Force je nezávislý mezivládní orgán, který vytváří a propaguje politiky na ochranu globálního finančního systému před praním špinavých peněz, financováním terorismu a financováním či šířením zbraní hromadného ničení.

Nezákonné finanční toky (illicit financial flows)

Definice obvykle tento pojem omezuje na převody nezákonně nabytých aktiv (dle OECD) nebo v některých případech i na skrývání legálně nabytých aktiv za účelem (nezákonných) daňových úniků (dle Global Financial Integrity – GFI). Ani jedna z těchto definic nezahrnuje (legální) agresivní optimalizaci daní (např. umělé snižování zisku).

Offshore jurisdikce či centra

Představuje stát či území, které je specifické nízkým zdaněním a specializací na poskytování firemních a komerčních služeb společností, které zde nemají sídlo (proto offshore společnosti) a jednotlivcům a na investice offshore fondů. To vše bývá často provázeno jistou mírou finančního tajemství. Pojem „offshore“ lze rovněž použít jako synonymum pro daňové ráje či jurisdikce s vysokou mírou finančního tajemství.¹

Predicate Offence (vhodný překlad konzultuji)

Právní termín, který vyjadřuje předpoklad, že spácháním určitého trestného činu, se pachatel automaticky musel dopustit spáchání ještě dalšího trestného činu. Aktuálně se o predicate offence hovoří v souvislosti s daňovými úniky, které by, pokud by byl tento přístup použit, měly být napříště považovány automaticky za činnost související s praním špinavých peněz, tedy s dalším, závažnějším trestným činem.

Obcházení daňové povinnosti (tax avoidance)

Technicky vzato legální aktivita, která má za následek minimalizaci odvedené daně.

Daňový únik (tax evasion)

Nezákonná aktivita spočívající v tom, že příslušná společnost či jednotlivec příslušnou daň buďto neplatí vůbec či platí jen z části.

Únik kapitálu související s daněmi

Pro účely této zprávy definujeme únik kapitálu související s daněmi jako proces, v jehož rámci vlastníci majetku realizují aktivity zaměřené na převod svých finančních prostředků a dalších aktiv do offshore destinací (namísto jejich ponechání v bankách své domovské země), čímž se vyhýbají zdanění v zemi, kde dochází ke tvorbě bohatství. Výsledkem je, že aktiva a příjmy nejsou pro daňové účely vždy přiznávány v zemi, kde příslušná osoba sídlí, nebo v níž firma toto bohatství vytvořila. Únik kapitálu, daňové úniky a obcházení daňové povinnosti či případně „agresivní daňová optimalizace“ jsou vzájemně úzce související jevy.² Tato zpráva se zabývá nejen nezákonnými aktivitami souvisejícími s daňovými úniky a nezákonnými toky kapitálu, ale také obecnou morální povinností platit daně i odpovědností vlád zajistit, aby byly daně odváděny v řádné výši. Proto je v rámci této zprávy použita takto široce vymezená definice úniku kapitálu souvisejícího s daněmi.

Zkratky

ABF	Associated British Foods	GST	daň ze zboží a služeb
AEI	automatická výměna informací (Automatic exchange of information)	HND	hrubý národní důchod
AML	opatření proti praní špinavých peněz (Anti-money laundering)	IFAD	Mezinárodní fond pro rozvoj zemědělství
AMLD	Směrnice proti praní špinavých peněz (Anti-money laundering directive)	IFI	mezinárodní finanční instituce
BO	skutečné vlastnictví / skutečný vlastník (Beneficial ownership)	LDC	nejméně rozvinuté země
CBCR	vykazování hospodářských výsledků po jednotlivých zemích (Country-by-country reporting)	MDGs	Rozvojové cíle tisíciletí
BEPS	daňová eroze a přesouvání zisku (Base Erosion Profit Shifting)	MZV	ministerstvo zahraničních věcí
BRIC	souhrnné označení pro Brazílii, Rusko, Indii a Čínu	MF	ministerstvo financí
CFT	boj s financováním terorismu (Combating the financing of terrorism)	MONEYVAL	Výbor expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu Rady Evropy (Council of Europe Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism)
CSO	anglický termín označující organizace občanské společnosti, do češtiny nejčastěji převádět zkratkou NNO (viz níže)	MMF	Mezinárodní měnový fond
CRD	Směrnice o kapitálové přiměřenosti (Capital requirements directive)	MNC	nadnárodní korporace
DAC	Výbor OECD pro rozvojovou pomoc	NNO	nestátní nezisková organizace
DPH	daň z přidané hodnoty	ODA	oficiální rozvojová spolupráce
DRM	mobilizace domácích zdrojů (Domestic resource mobilisation)	OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
DTA	dohoda o zamezení dvojího zdanění (Double taxation agreement)	OSN	Organizace spojených národů
ECOSOC	Hospodářská a sociální rada OSN	PCD	koherence politik pro rozvoj
EU	Evropská unie	PZI	Přímé zahraniční investice
Eurodad	Evropská platforma pro otázky dluhu a rozvoje (European Network on Debt and Development)	RCS	registr společností (Register of companies)
FAO	Organizace pro výživu a zemědělství	SFI	zvláštní finanční instituce
FATCA	Foreign Account Tax Compliance Act (zákon USA o dodržování daňových předpisů vlastníky zahraničních účtů)	SMP	střední a malé podniky
FATF	Finanční akční výbor proti praní špinavých peněz	STR	oznámení o podezřelých transakcích (Suspicious transaction reports)
FIU	Finanční analytický útvar (FAU)	TIEA	dohoda o výměně informací v daňových záležitostech (Tax information exchange agreements)
HDP	hrubý domácí produkt	USA	Spojené státy americké
GFT	Globální fórum pro transparentnost a výměnu informací pro daňové účely	UNCTAD	Konference OSN o obchodu a rozvoji
		UNODC	Úřad pro drogy a kriminalitu

Shrnutí

Únik kapitálu související s daněmi představuje na celém světě významný problém. V Evropě se roční ztráta způsobená obcházením daňové povinnosti a daňovými úniky³ odhaduje na 1 bilion eur. Co se rozvojových zemí týče, v nichž žijí nejchudší obyvatelé planety, konzervativní odhady hovoří o tom, že tyto země přicházejí ročně vinou nezákonných finančních toků, a to především daňových úniků nadnárodních společností, o 660 až 870 miliard eur.

Organizace zastupující občanskou společnost ve 13 evropských zemích se proto sdružily, aby vytvořily tuto zprávu – první z celkem tří, které jsou plánovány v dalších dvou letech. V této zprávě jednotlivé organizace ve svých zemích zkoumají problematiku politik zaměřených na daňové úniky. Zabývají se aktivitami svých vlád směřujícími k řešení problému praní špinavých peněz, obcházení daňové povinnosti a daňových úniků i jejich postojů k evropským zákonům, které navrhují úpravy současných pravidel. Upozorňují na snahy a problémy předních evropských činitelů v této oblasti a navrhují způsoby řešení.

Zpráva konstatuje, že existuje významný rozpor mezi přísnou politickou rétorikou vlád států, na něž se výzkum zaměřil, a jejich skutečnou činností, což má obzvláště škodlivé dopady na rozvojové země. Zjištění v této zprávě se týkají především následujících oblastí:

- Žádná z vlád, na něž se výzkum zaměřil, nevyžaduje od společností dostatečnou míru transparentnosti v oblasti daní, neboť žádná z vlád doposud pro nadnárodní společnosti nezavedla v plném rozsahu povinnost vykazovat finanční údaje po jednotlivých zemích.
- Většina vlád, na něž se průzkum zaměřil, se zdráhá zpřístupnit veřejnosti informace o skutečném vlastnictví společností, trustů či nadací působících v jejich jurisdikci.
- Informace z daňové oblasti, které si vlády mezi sebou vyměňují, nejsou veřejnosti přístupné. Závěry vyplývající z této zprávy naznačují, že země globálního jihu v současnosti z této formy výměny informací nemají žádný užitek, neboť je pro ně velmi obtížné se do ní zapojit.
- Žádná z vlád, na něž se tento průzkum zaměřil, nepodporuje rovnoprávné začlenění rozvojových zemí do tvorby politik v této oblasti. Všechny tyto vlády podporují stanovisko Evropské unie, které spočívá v tom, že hlavním fórem pro rozhodování by měla být Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Na tomto stanovisku trvají navzdory obavám, zda je OECD k tomuto úkolu oprávněna, i navzdory tomu, že v této oblasti OECD nemá z hlediska zemí globálního jihu dostatečné rozhodovací pravomoci.

Shrnutí zprávy

Globální přehled

Zpráva je uvedena globálním přehledem, v němž se vysvětluje rozsah problému a jeho význam v kontextu celosvětové snahy o potírání chudoby v nejchudších zemích světa. Tato část se zaměřuje na některé příležitosti k provedení změn v oblasti úniku kapitálu souvisejícího s daněmi. Směr debat, které probíhají v G20 a OECD v současnosti určují zejména nejbohatší země, přičemž na území některých z nich se nachází významná offshore centra. Tato zpráva nicméně upozorňuje na některé významné příležitosti na úrovni Evropské unie, kterých by si měly členské země všimnout. Kapitola věnovaná globálnímu přehledu mimoto upozorňuje na význam zajištění toho, aby pravidla a politiky byly v souladu s mezinárodními závazky směřujícími k vymýcení chudoby a podporovaly jejich naplnění. Konečně se zde také zdůrazňuje, že k tomu, aby bylo možno dosáhnout skutečných výsledků, je naprosto zásadní, aby se vlády nejchudších zemí mohly reálně podílet na přijímání rozhodnutí a byly plnoprávními účastníky jednání o řešení tohoto problému.

Průzkumy prováděné v jednotlivých zemích

Každá z kapitol věnovaných jednotlivým zemím přináší přehled politických postojů příslušné vlády v oblasti daňových úniků a agresivního obcházení daňové povinnosti. V každé kapitole jsou rovněž zmapovány reakce jednotlivých zemí na aktuální proces tvorby evropských a mezinárodních pravidel. Zkoumají se zde rovněž známé příklady obcházení daňové povinnosti, které v některých případech vedly ke zlepšení politických závazků v oblasti boje proti únikům kapitálu souvisejícího s daněmi. Zdůrazňují se však také významné rozpory mezi tím, co vlády říkají a co skutečně dělají. Například ve Velké Británii, navzdory neustále omílaným frázím o spolupráci ve finanční oblasti, se vláda zaměřila především na to, jak v zemi vytvořit „nejkonkurenceschopnější“ daňový režim v rámci skupiny G20.

Ve druhé části kapitol věnovaných jednotlivým zemím se pak zkoumají konkrétní opatření zaměřená proti praní špinavých peněz, včetně naplňování doporučení obsažených v hodnotících zprávách Financial Action Task Force (FATF). Zabýváme se také tím, jak jsou v této oblasti rozděleny úkoly mezi jednotlivá ministerstva, i tím, zda je vlastnictví výnosů získaných prostřednictvím praní špinavých peněz nebo daňovými úniky v té které zemi považováno za trestné.

Zkoumání je rovněž podrobována míra transparentnosti jednotlivých zemí v otázkách odvodu daní právníckými osobami, skutečných vlastníků společností a vykazování finančních výsledků po jednotlivých zemích. Většina zemí, jimž se studie věnuje, má k dispozici rejstříky či jiná opatření určená k evidenci informací o vlastnictví, či případně takovouto evidenci požaduje po bankách. Tyto informace jsou však jen velice zřídka veřejně přístupné, přičemž dostupné údaje podle všeho nepředstavují základ pro lepší regulaci.

Ve čtvrté části kapitol věnovaných jednotlivým zemím zkoumáme jejich postoje vůči v současnosti dojednávané regulaci na úrovni Evropské unie, přičemž se zabýváme jejich přístupem ke třem klíčovým návrhům:

1. Ke zveřejňování informací o skutečných vlastnících právnických osob v rámci čtvrté novelizace evropské Směrnice proti praní špinavých peněz (AMLD).
2. K posuzování daňových úniků jako jednání, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu praní špinavých peněz, jak je navrženo ve čtvrté novelizaci evropské Směrnice proti praní špinavých peněz (AMLD).
3. Vykazování hospodářských výsledků po jednotlivých zemích v rámci právě probíhající novelizace Směrnice o účetnictví.

Vlády zemí, na něž se náš výzkum zaměřil, zastávají vůči těmto návrhům nejrůznější postoje. Francouzská vláda kupříkladu podporuje přijetí evropské právní úpravy vyžadující vykazování výsledků po jednotlivých zemích pro všechny odvětví hospodářství, nicméně pouze pro ty největší společnosti. Jen nemnohé další vlády se však k těmto směrnícím vyjádřily kladně a žádná z nich uvedená opatření na národní či evropské úrovni aktivně neprosazuje.

Většina vlád přiznává, že v souvislosti s identifikací skutečných vlastníků společností, trustů a nadací by byla žádoucí vyšší míra transparentnosti. Ani jedna z těchto vlád však nezachází tak daleko, aby veřejně uznala zásadní přínosy veřejné dostupnosti těchto informací.

Co se týče pojetí daňových úniků jako automatického naplnění skutkové podstaty trestného činu⁴ praní špinavých peněz, dochází zpráva k závěru, že v mnoha zkoumaných zemích již tato podmínka existuje, přičemž většina zemí rovněž souhlasí s tím, aby bylo toto opatření začleněno do čtvrté novelizace Směrnice proti praním špinavých peněz.

Výzkum zaměřený na globální regulaci ukazuje, že jakkoli několik málo států uznává potřebu zapojení rozvojových zemí, ani jedna z těch, jimž se výzkum věnoval, nevyjádřila svou výslovnou podporu vytvoření orgánu OSN s posíleným mandátem v oblasti potírání úniků kapitálu.

A konečně, v kapitolách věnovaných jednotlivým zemím zkoumáme, nakolik vlády zohledňují problematiku kapitálových úniků souvisejících s daněmi v rámci oficiální rozvojové spolupráce (ODA). Strategie rozvojové spolupráce některých zkoumaných zemí uznávají zásadní význam domácích zdrojů pro rozvoj chudých států i to, že úsilí o jejich mobilizaci je narušováno úniky kapitálu. V některých zemích jsou do úkolu zajišťovat koherenci daňových politik se strategií ODA zapojena přímo ministerstva financí, výsledky jsou však smíšené. Ve většině případů vlády nedokážou podobu svých daňových politik sladit s cíli rozvojové politiky. V nejhorších případech jdou daňové zákony zkoumaných zemí přímo proti strategiím zaměřeným na kooperaci. Jinak řečeno, členské státy EU jednou rukou dávají a druhou berou.

Doporučení

Zpráva apeluje na všechny členské státy EU, aby:

- přijaly celoevropská pravidla pro vytvoření veřejně dostupných rejstříků skutečných vlastníků společností trustů a nadací.
- uzákonily povinnost vykazovat hospodářské výsledky po jednotlivých zemích pro všechny velké společnosti⁵, přičemž toto opatření by mělo zahrnovat:
  - **Globální přehled společnosti (či skupiny):** Jména jednotlivých zemí, v nichž působí, a názvy všech jejích dceřiných firem fungujících v jednotlivých zemích.
  - **Finanční výsledky** skupiny v každé zemi, v níž působí, a to s rozlišením mezi obratem dosaženým v rámci skupiny a při obchodování s ostatními společnostmi, včetně zisku, obratu, nákupu a nákladů na práci.
  - **Aktiva, tzn. například:** veškerý majetek společnosti v příslušné zemi, jeho hodnotu a náklady na jeho údržbu.
  - **Daňové informace**, tedy například detailní informace o dlužích a skutečně zaplacených částkách z titulu jednotlivých daní.
- zajistily, aby daňový únik byl automaticky považován za naplnění skutkové podstaty trestného činu praní špinavých peněz.
- vytvořily mechanismy pro měření dopadů úniků kapitálu souvisejících s daněmi na země globálního jihu a provedení analýzy dopadu daňových politik jednotlivých států na ostatní země s cílem posílit koherenci politik pro globální rozvoj.

Kromě toho apelujeme na vlády evropských zemí, aby:

- aktivně podporovaly tvorbu globálních standardů automatické výměny informací zahrnujících i přechodné období určené pro rozvojové země, které v současnosti z důvodu nedostatečné administrativní kapacity nespĺňují požadavky kladené na reciproční výměnu informací.
- vypracovaly ve spolupráci s rozvojovými zeměmi důslednou studii zaměřenou na přínosy, rizika a proveditelnost zásadních alternativ k současnému mezinárodnímu daňovému systému (k nimž patří například jednotné zdanění), přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována dopadům těchto alternativních přístupů na rozvojové země.
- pod záštitou OSN ustanovily mezivládní fórum pro daňové otázky. Toto fórum by se mělo stát místem, kde se bude rozhodovat o daňových politikách, a zajistí, že rozvojové země budou moci rovnoprávně participovat na celosvětové reformě stávajících mezinárodních daňových pravidel.

Globální perspektiva

V době, kdy se svět snaží překonat hospodářskou krizi, snižují úniky kapitálu v oblasti daní finanční zdroje potřebné pro pomoc občanům chudých zemí globálního jihu. Místo na rozvoj putují do offshore jurisdikcí, daňových rájů nebo se skrývají na soukromých bankovních účtech ovládaných z nejbohatších zemí světa. Objem tohoto masivního přesunu bohatství od chudých k bohatým významně převyšuje objem oficiální rozvojové pomoci do zemí globálního jihu, která má beztak sestupnou tendenci.

Daňové úniky a obcházení daňové povinnosti jsou celosvětové problémy, které mají dopad na každého z nás. Zdanitelný zisk se přesouvá mezi různými jurisdikcemi či offshore centry a končí v místech schopných zaručit vysokou míru finančního tajemství či nabízejících možnost vytvoření korporátních struktur, jež usnadňují obcházení daňové povinnosti. To nahloďává daňové základny jednotlivých států a dochází k omezování příjmů z daní, což státům, závislým v oblasti financování veřejných statků a služeb na daních, přináší skutečné problémy.

Evropská komise odhaduje, že ztráty v oblasti finančních příjmů, které způsobují daňové úniky a obcházení daňové povinnosti, dosahují pouze v Evropě přibližně 1 bilionu eur za rok.⁶ Co se rozvojových zemí týče, konzervativní odhady hovoří o tom, že tyto země přicházejí ročně vinou nezákonných finančních toků, a to především formou daňových úniků nadnárodních společností, o 660 až 870 miliard eur.⁷ Toto číslo však nezahrnuje další související úniky kapitálu prostřednictvím postupů zaměřených na obcházení daňové povinnosti, jež mohou v konečném důsledku vést až k nulové míře zdanění zisků.⁸

Organizace Christian Aid odhaduje, že rozvojový svět vinou daňových příjmů ušlých prostřednictvím pouhých dvou metod daňových úniků – manipulace s převodními cenami a falšování faktur – ročně přichází o **více než 100 miliard eur**, což je více, než suma veškeré pomoci, kterou tyto země získávají ze zahraničí.⁹ Přestože pomoc je i nadále zásadním nástrojem boje proti chudobě, mohlo by zamezení těmto astronomickým ztrátám zajistit prostředky potřebné ke zlepšení neblahé situace panující v rozvojových zemích. Abychom tyto údaje uvedli do souvislosti: celosvětové roční náklady na prevenci, diagnózu a léčení malárie se odhadují na 3,8 miliardy eur. V současnosti je k dispozici méně než polovina této sumy. Malárie tak zůstává i nadále jednou z hlavních příčin dětské úmrtnosti v nejméně rozvinutých zemích světa, přičemž OSN varuje, že po letech postupných pokroků v boji proti této nemoci existuje nyní riziko jejího nového nástupu.¹⁰ V obecnějším měřítku lze říci, že rozvojovým zemím bude v nadcházejících letech chybět ročně přibližně 112 mld. eur k naplnění Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs), které se soustředí na zajišťování základních sociálních statků, jako je vzdělání, zdravotnictví, pitná voda, nakládání s odpady a potravinová bezpečnost.¹¹

Finanční krize a úsporná opatření

Většina vlád v současnosti, kdy dozvuky krize stále otřásají celým světem, má problém se zajištěním dostatečných příjmů z daní. Nedávno zveřejněná studie zpracovaná Iniciativou pro dialog o politice (Initiative for Policy Dialogue) a South Centre přichází se zjištěním, že v roce 2013 zasáhnou úsporná opatření 80 % světové populace, přičemž toto číslo má v roce 2015 vzrůst až na 90 %. Tato studie rovněž ukazuje, že fiskální kontrakce je v současnosti nejvýraznější v zemích globálního jihu.¹²

Již 98 zemí světa sáhlo ke zmrazení růstu nebo rovnou snižování mezd, nebo o něm uvažuje. To se týká i oblasti vzdělávání a veřejného zdravotnictví; 86 zemí připravuje penzijní „reformy“; 80 zemí zkoumá možnosti úpravy svých záchranných sociálních sítí a 100 států reviduje a omezuje dotace, a to i na potraviny.¹³ Zatím však vinou daňových úniků a obcházení daňové povinnosti unikají daňovým orgánům obrovské sumy peněz.

Kdo daně platí?

V dobách hospodářské krize příjmy vlád pocházející z daní klesají. To zvyšuje tlak na financování základních služeb, údržbu silniční sítě, škol, veřejných budov a infrastruktury. Ať už jde o chudou či bohatou zemi, daně tvoří základní složku financí potřebných k účinnému vládnutí a posilují rovněž vztah vzájemné odpovědnosti mezi daňovými poplatníky a státem. Placení daní založené na možnostech plátce představuje základní povinnost a nutnost pro fungování společnosti. Obcházení daňové povinnosti tyto základy značně podemílá.

Podle hodnocení evropských daňových trendů za rok 2013, které přinesl Eurostat, pochází v současnosti přibližně polovina daňových příjmů 27 členských států EU (bez Chorvatska) ze zdanění práce a přibližně jedna třetina ze zdanění spotřeby (včetně daně z přidané hodnoty – DPH). Zdanění kapitálu pak tvoří přibližně jednu pětinu evropských daňových příjmů.¹⁴ Na globální úrovni se využití daní ze spotřeby (k nimž patří např. DPH) dramaticky rozšířilo, a to jak z hlediska množství zemí, které tento typ daní do svého daňového systému zavedly (v současnosti 150), tak co do jejich záběru.¹⁵ Daně uvalované na právnické osoby zatím ve všech regionech s výjimkou Afriky klesají.¹⁶

Zdanění spotřeby dopadá disproporčně na nejchudší obyvatele, neboť pro ně vzhledem k jejich majetku, představuje větší zátěž – a to především v oblasti prostředků vynakládaných primárně na potraviny a předměty každodenní potřeby. Zvyšování daňové zátěže nejchudších osob, a to jak formou přímých či nepřímých daní, může zásadním způsobem ovlivnit jejich potravinovou bezpečnost a životní úroveň.

Googies Art Cafe ve Folkestonu ve Velké Británii reaguje na zprávy v médiích ohledně Starbucks. Anglický nápis na tabuli říká: „platíme naše daně a pořád děláme lepší kávu než Starbucks“.

A kdo daně neplatí?

V poslední době se věnuje velká pozornost obcházení daňové povinnosti ze strany nadnárodních korporací a významné značky, k nimž patří mj. Starbucks, Google, Amazon a Apple, se proto dostaly pod palbu kritiky. Zprávy o tom, že kavárenský řetězec Starbucks zaplatil ze svých příjmů ve výši 3,5 miliardy eur, jichž dosáhl od roku 1998 ve Velké Británii, méně než 1% daň, vyvolaly rozhořčení veřejnosti.^{17,18} Skutečnost, že nadnárodní společnosti využívají kreativního přístupu k tomu, aby se vyhnuly zdanění, vyvolává obavy o to, že daňové břemeno následně dopadne disproportčně na jiné poplatníky, nebo že dojde k úniku finančních zdrojů z ekonomik, které již beztak prostřednictvím zavádění přísných úsporných opatření zápasí s finanční krizí.

Tak zvané agresivní daňové strategie využívají primárně nadnárodní korporace. Malé a střední podniky s nimi v tomto směru nemohou držet krok, protože si nemohou dovolit zaplatit specializované poradce v oblasti daňového plánování, kteří znají výhody různých jurisdikcí. Rovněž jejich geografické působíště nebo obor činnosti neskýtají možnost převádění zisků mezi jednotlivými jurisdikcemi. Většina „rodinných firem“ funguje v rámci domácích ekonomik a takovouto „daňovou konkurencí“ provozovat nemůže.

I když se k tomuto chování nepřidávají všichni aktéři, jeho dopady zasahují všechny země světa. S problémem vyhýbání se placení daní bojují rozvojové země stejně jako země rozvinuté. V rozvojových zemích jsou však dopady chybějících prostředků z daní cítit silněji a zasahují přímo nejchudší obyvatele světa, kteří jsou na veřejném sektoru více závislí zejména v oblasti vzdělání, zdravotnictví i základních sociálních služeb.

Pozornost se čím dále více zaměřuje i na bohaté jednotlivce, kteří profitují z obcházení daňových povinností a skrývají svůj majetek v daňových rájích. Na jaře roku 2013 vyplaval na povrch rozsáhlý skandál, který odhalil miliardy dolarů ukryté v daňových rájích. Mezinárodní konsorcium investigativních novinářů vyneslo na světlo dva miliony tajných dokumentů a shromáždilo 260 gigabytů informací.²² Tyto informace se týkaly 170 zemí světa a popisovaly uměle vytvořenou síť prázdných společností a skrytých bankovních účtů provázaných do systémů, jejichž účelem bylo zmást daňové úředníky i občany a zavést je do slepé uličky.

Tento celosvětový skandál, pro nějž se záhy ujalo označení „offshore leaks“, přinesl rovněž podrobnosti o tom, jak významné evropské banky – včetně francouzských PNB Paribas a Crédit Agricole,²³ a největšího německého bankovního ústavu Deutsche Bank²⁴ – vytvářely prázdné společnosti v daňových rájích, jejichž prostřednictvím mohly svým klientům nabídnout finanční diskretnost a nízké či rovnou nulové zdanění. Zjistilo se také, že ve Velké Británii existuje blíže nespecifikovaná fyzická osoba, která je členem statutárních orgánů více než 1 200 společností. Toto obrovské číslo okamžitě vyvolalo podezření a debatu ohledně manipulace s vlastnictvím tzv. „prázdných společností“ (společnosti bez vlastních podnikatelských aktivit či významných aktiv sloužící jen jako nástroj k provádění transakcí, pozn. editora) a praní špinavých peněz.²⁵ A v krizi zmítaném Řecku novináři objevili více než 100 offshore společností v řeckém vlastnictví, o jejichž existenci neměly řecké úřady ani ponětí.²⁶

Box 1: Sladké nic

Organizace ActionAid ve své zprávě Sladké nic (Sweet Nothings) názorně ukázala, jak britský potravinářský kolos Associated British Foods (ABF) prostřednictvím své dceřiné společnosti Zambia Sugar Plc po dobu pěti let dosahoval rekordních ročních výnosů ve výši 200 milionů dolarů, a vytvořil tak zisk přesahující 18 milionů dolarů. Navzdory tomu však firma ze svých příjmů zambijské vládě zaplatila méně než 0,5 % daně. Podle Action Aid k tomu společnost Zambia Sugar Plc využila řadu kreativních – nicméně legálních – postupů k obcházení daňové povinnosti.

Společnost například zaplatila téměř 2,6 milionu dolarů formou „nákupních a manažerských poplatků“ své sesterské společnosti v Irsku, která však, dle své vlastní auditované účetní závěrky, nemá v Irsku žádné zaměstnance.¹⁹ ABF následně popřela, že by Zambia Sugar jiným součastem skupiny odváděla platby s cílem snížit svou daňovou povinnost v zemi původu zboží. Zároveň razí názor, že tyto platby byly odměnou za exportní služby, dodávky třetích stran a zahraniční pracovníky v Zambii, a nic z toho nesouvisí s daňovým plánováním. Ve zprávě Action Aid se rovněž uvádí, že společnost využívá i různých klíčků, daňových rájů a dalších příležitostí k zamaskování skutečných vlastnických poměrů prostřednictvím holdingů se sídlem v Irsku, Mauretánii a Nizozemsku. A konečně, cestou úspěšné soudní žaloby proti Zambijskému daňovému úřadu získala společnost právo překlasifikovat výnosy svého podnikání jako „příjmy ze zemědělské činnosti“, a využívat tak daňových úlev původně zamýšlených pouze pro zambijské farmáře.²⁰

Výsledkem je stav, kdy společnost, která podle výpočtů ActionAid v letech 2008–2010 zaplatila v absolutních číslech méně daní než zambijský zemědělský dělník, zároveň dosahuje vysokých zisků z produkce cukru pro africké a evropské spotřebitele. ActionAid odhaduje, že daňové příjmy, o něž zambijská vláda vinou operací této společnosti v daňových rájích přišla, by postačovaly k tomu, aby bylo každých 12 minut do základní školy přijato jedno dítě.²¹

Daňové ráje a praní špinavých peněz: špička ledovce

Tajnůstkářský přístup daňových rájů nebyl ani dříve žádnou neznámou, avšak aféra „offshore leaks“ přinesla veřejnosti konkrétní příklady. Svět však měl příležitost zahlédnout pouze malou část pravdy. Rozsáhlá studie, již vypracoval James Henry pro sdružení Tax Justice Network, přišla s odhadem, že bohatství ukryté v offshore jurisdikci pravděpodobně dosahuje 16–25 biliónů eur.²⁷ Takto ukryté bohatství není zahrnuto do analýz společenské nerovnosti, takže náš obrázek o tom, jak je v současnosti rozděleno světové bohatství, není zdaleka úplný. Co však víme přesně je, že jedna třetina tohoto bohatství pochází z rozvojových zemí. Jinými slovy: Afrika není čistým dlužníkem, ale naopak čistým věřitelem.²⁸

Tyto finanční prostředky unikající zdanění náležející jednotlivcům či prádným společnostem jsou ukryty pod ochranou neproniknutelné zdi mlčení, která je brání před daňovými úřady i zeměmi, z nichž pocházejí. Díky mezinárodní spleti prádných společností i dalším kreativním právním konstrukcím určeným k zakrytí skutečných vlastníků peněz, lze tyto zdroje následně vyprat a vrátit do ekonomiky v přestrojení za legitimně získané finanční zdroje.²⁹

Je na čase změnit pravidla, která tyto praktiky umožňují. Tato zpráva se zaměřuje právě na to, do jaké míry si různé evropské země uvědomují souvislosti mezi únikem kapitálu souvisejícím s daněmi a bojem proti chudobě a nakolik jsou v této oblasti aktivní.

Fotografie z veřejné akce organizované Christian Aid v Londýně v červnu 2013 v předvečer summitu G8 v Severním Irsku.

Řešení jsou na dosah ruky

Jakkoli lze namítat, že placení daní a příspěvků ve prospěch dalšího rozvoje společnosti je morální povinností, v konečném důsledku leží odpovědnost hlavně na volených zástupcích. Oni mají na starosti tvorbu zákonů, které takové chování jednotlivců i firem zajistí. Jedině volení politici mohou přijmout opatření, která nabourají stávající systém postupů a metod, jenž tyto nekalé praktiky umožňují. Řada politiků se v poslední době začíná zajímat o možná řešení. V Evropském parlamentu a Radě ministrů v současnosti přicházejí na přetřes nejrůznější níže nastíněné návrhy.

Tyto problémy dotýkající se všech zemí jsou sice ze své povahy globální, příslušné kroky je však třeba přijmout na úrovni EU, a projevit tak odpovědnost a vůli podniknout konkrétní akci. Je-li naším cílem dosáhnout spravedlivého zdanění na celém světě, je také nezbytně nutné rozplést neprůhledné mezinárodní sítě a snížit vysokou míru finančního tajemství mnoha zemí. Tato zpráva se proto zaměřuje na evropské země a zkoumá jejich přístup k otázkám propojení mezi únikem kapitálu souvisejícím s daněmi a celosvětovým bojem s chudobou i jejich postoje k vytvoření inkluzivních globálních řešení, která by snížila stávající objem daňových úniků.

Boj s finančním tajemstvím

Klíčovým krokem, který by znesnadnil obcházení daňové povinnosti a umožnil vytvoření udržitelnější celosvětové finanční struktury, je zprůhlednění transakcí, které provádějí nadnárodní korporace mezi svými různými odnožemi. Toho lze dosáhnout, budeme-li po nadnárodních společnostech vyžadovat vykazování hospodářských výsledků po jednotlivých zemích, jehož základem bude:

- **Globální přehled společnosti (či skupiny):** Jména jednotlivých zemí, v nichž firma působí, a názvy všech jejích dceřiných společností v jednotlivých zemích.
- **Finanční výsledky** skupiny v každé zemi, v níž působí, a to s rozlišením mezi obratem dosaženým v rámci skupiny a při obchodování s ostatními společnostmi, včetně zisku, obratu, nákupu a nákladů na práci.
- **Aktiva společnosti:** veškerý majetek společnosti v příslušné zemi, jeho hodnota a náklady na jeho údržbu.
- **Daňové údaje o společnosti:** úplné a podrobné informace o dlužích a částkách skutečně zaplacených z titulu jednotlivých daní.

Prostřednictvím takto posílené transparentnosti by bylo možné porovnat zisky, zaplacené daně a hospodářskou činnost firmy v jednotlivých zemích, což by umožňovalo prověřit podezření z obcházení daňové povinnosti a nalézat riziková místa, která podobné chování umožňují. Bylo by tak rovněž možno získat jasnější obrázek o interakcích mezi národními a mezinárodními daňovými systémy. Význam takového výkaznictví uznala i samotná EU, když počátkem roku 2013 došlo k dohodě ohledně Účetní směrnice o vykazování hospodářských výsledků po jednotlivých zemích u společností podnikajících v těžbě dřeva a nerostů a také ke zpřísnění povinnosti bank vykazovat hospodářské výsledky po jednotlivých zemích obsažené ve Směrnici o kapitálových požadavcích IV.³⁰

V současné době probíhá v EU debata o návrzích na zavedení povinnosti vykazovat výsledky po jednotlivých zemích pro všechny velké společnosti.³¹ Až doposud však nebyl Evropskému parlamentu ani Radě ministrů předložen žádný legislativní návrh, a to přesto, že někteří aktéři v rámci těchto institucí mu již předem vyjádřili svou podporu.³²

Kromě vykazování výsledků po jednotlivých zemích je zde třeba zajistit i jasnější přehled o tom, kdo ve skutečnosti finanční prostředky v jednotlivých firemních entitách ovládá. Skuteční vlastníci, kteří mají z vlastnictví či ovládání těchto entit prospěch, se mohou ukrýt za neprůhlednou vlastnickou strukturou (tvořenou např. dosazenými členy statutárních orgánů či společnostmi z jiných států), takže státní orgány ani veřejnost nemají šanci zjistit, kdo za těmito společnostmi či entitami opravdu stojí. Význam nalezení skutečných vlastníků uznávají i zásady vypracované mezinárodním uskupením Financial Action Task Force (FATF) – což je hlavní agentura hodnotící úsilí vyvinuté jednotlivými zeměmi v boji proti korupci a praní špinavých peněz.³³ Bez transparentnosti v oblasti vlastnictví a vlivu na strukturu sloužící k uchovávání či převodu peněz, mohou tyto sloužit jako nástroje zakrývající zločiny, korupci a obcházení daňových povinností.³⁴

V rámci EU existují různé systémy. V současné době probíhá v rámci přípravy čtvrté novelizace Evropské směrnice proti praní špinavých peněz debata o vytvoření celoevropského rejstříku skutečných vlastníků. Je nicméně naprosto zásadní, aby tyto rejstříky byly veřejně přístupné a umožňovaly občanům – kteří jsou rovněž daňovými poplatníky –, občanským sdružením a vládám jiných států k těmto informacím přístup. V rámci této novely se rovněž jedná o trestech za praní špinavých peněz nebo spíše o tom, zda by měl být daňový únik automaticky považován za naplnění skutkové podstaty trestného činu praní špinavých peněz, což by za předpokladu efektivního vymáhání nových pravidel, mohlo vést ke zpřísnění trestů za tyto činy.³⁵

Čtvrtá novela je součástí rozsáhlejšího akčního plánu Evropské komise zahrnujícího iniciativy směřující k posílení boje proti daňovým podvodům a obcházení daňové povinnosti.³⁶ Tento akční plán zahrnuje celou řadu iniciativ a dvě konkrétní doporučení. Jedním z těchto doporučení je i výzva ke stanovení společných kritérií definujících daňové ráje a umožňujících vytvoření jejich černé listiny. EU by mohla využít příležitosti jít v boji proti únikům kapitálu souvisejícím s daněmi příkladem a vyvinout tlak na jurisdikce s vysokou mírou finančního tajemství, aby změnila svá pravidla.

Výměna informací

Aby mohly daňové úřady posoudit a vymáhat daňové povinnosti mezinárodně působících společností a jednotlivců, potřebují mít obecné povědomí o jejich zahraničních aktivech či příjmech. Tyto informace je třeba si vyměňovat s jurisdikcemi či zeměmi, kde se tato aktiva skutečně nacházejí. Až doposud získává většina daňových úřadů, v případě, že má u svých rezidentů podezření na obcházení daňové povinnosti, tyto informace prostřednictvím individuálních žádostí směřovaných na daňové úřady zemí, s nimiž existují příslušné mezistátní smlouvy. Hlavní potíž spočívá v tom, že již k samotnému podání smysluplné žádosti musí žadatel disponovat nemalým množstvím informací. Výsledkem je, že mnozí z těch, kteří se vyhýbají daním, budou spravedlnosti unikat navždy, neboť daňové orgány nemusí mít nutně k dispozici příslušné informace, jimiž by mohly svou žádost podložit. Nutnost automatické výměny informací už vlády uznaly, naposledy tak

učinili ministři zemí sdružených ve skupině G20 v září 2013.³⁷ OECD ve svém akčním plánu nastínila ambici posunout se blíže standardu globální automatizované výměny informací (AEI).

V EU existuje pilotní iniciativa, s níž původně přišlo pět velkých členských států. Následně se k ní přidaly další země v rámci EU i mimo ni.³⁸ Podobně se na politickou agendu EU vrací novelizace Směrnice o zdanění příjmů z úspor – jež obsahuje prvky automatické výměny informací mezi zúčastněnými zeměmi ohledně daně zaplacené z úspor v rámci EU – která byla několikalet blokována vinou neúčasti všech členských států EU.³⁹

Významná obava v souvislosti s těmito iniciativami spočívá v tom, že nezohledňují problémy a názory nejchudších zemí světa. Některé z těchto zemí možná v současnosti nemají ani kapacity na to, aby od samého počátku zavedly plně reciproční výměnu dat. Jak však ukazuje případ cukru produkovaného společností ABF (viz box 1), únik kapitálu souvisejícího s daněmi se jich nezanedbatelnou měrou dotýká. V případech, kde je nezávisle prokázáno, že příslušná země nemá administrativní kapacitu nutnou k reciproční automatizované výměně informací, by měla existovat možnost vyjednat si přechodné období, v němž by se ta která země dokázala požadavkům přizpůsobit a zároveň byla po celou dobu považována za součást celosvětové úmluvy AEI. Politická podpora tohoto postupu je však na straně bohatších států zatím slabá.⁴⁰

Box 2 Financial Action Task Force (FATF)

FATF je mezivládní uskupení vytvořené v roce 1989 s cílem potírat praní špinavých peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení. Jeho evropská větev nesoucí název Výbor expertů Rady Evropy pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (Council of Europe Committee of Experts, či zkráceně MONEYVAL) vznikla v roce 1997 v rámci Rady Evropy s cílem posuzovat, zda členské státy EU dodržují normy vytvořené FATF.

Experti z MONEYVAL pravidelně hodnotí všech 30 členských států, přičemž jednotlivé země posuzují s ohledem na jejich míru dodržování jednotlivých doporučení vydaných FATF. Hodnocení se pohybuje na škále od nevyhovující (NC), přes částečně vyhovující (PC), převážně vyhovující (LC) až po vyhovující (C).

Hodnocení řídí mezinárodní skupina expertů a probíhá v pravidelných čtyř až sedmiletých cyklech. Seznamy nespolupracujících jurisdikcí vydávané FATF jsou i nadále bohužel velmi politicky motivované. Například v roce 2011 na tomto seznamu zcela scházelo Lucembursko, přičemž mnohé rozvojové země dosahující v oblasti dodržování doporučení lepšího skóre na něm uvedeny byly.⁴¹ Například v alternativním Indexu finančního tajemství (Financial Secrecy Index) zaujímá Lucembursko za rok 2013 druhou příčku.⁴²

Jak opravit trhliny

Základními kameny nezbytnými pro změnu stávajícího systému, který umožňuje masivní přesuny kapitálu z místa na místo za účelem obcházení daní, je transparentní přístup k informacím o společnostech ve všech státech a automatická výměna informací. Je dobře známo, že určité aktivity vedou k erozi daňové základny států, přičemž zisky zcela unikají zdanění. Stávající pravidla systému se s těmito problémy nejsou schopna vypořádat. Skupina G20 to uznává, stejně jako nutnost pomoci nejchudším zemím, které jsou úniky nejvíce zasaženy. Na pomoc byla povolána OECD, která za hlavní výzvy označila erozi daňové základny států (base erosion) a přesouvání zisků (profit shifting) – odtud pochází další označení pro tento problém, a sice BEPS.

Problémy, které chtějí organizace jako OECD (např. skrze Akční plán OECD zaměřený na erozi daňové základny) v daňové struktuře na globální úrovni řešit, jsou svým rozsahem obrovské. Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojímu zdanění v současnosti naopak umožňují „dvojitě nezdanění“. Nadnárodní společnosti mohou v různých zemích vytvářet fiktivní či prázdné firmy bez vlastní ekonomické podstaty s cílem využít výhod plynoucích z daňových úmluv a dalších podobných smluv včetně využívání výhod plynoucích z určitých typů investičních daňových úlev a minima bariér stojících v cestě zakládání společností (v tzv. „přúchozích“ zemích).

Navzdory deklarované politické vůli k řešení těchto problémů, mají vlády ke skutečným řešením stále velmi daleko. Nový dvouletý akční plán OECD ponechává rozhodovací pravomoci na členských státech OECD (34 zemí) a členech skupiny G20. V těchto fórech zcela absentují nejchudší státy světa. Naopak jsou v nich přítomny státy, na jejichž území se nacházejí daňové ráje. Vinou tohoto uspořádání dochází k zásadní krizi důvěryhodnosti celého procesu.

V reakci na tuto kritiku OECD⁴³ odkazuje na Výbor expertů OSN pro daňové otázky fungující pod křídly Ekonomické a sociální rady OSN (ECOSOC),⁴⁴ reprezentující pohled nejchudších zemí světa, který však postrádá jakékoli rozhodovací pravomoci. Zdůvodnění, proč nejsou rozvojové země přímo zahrnuty do jednání či způsob, jak budou jejich zájmy a potřeby zohledněny, však chybí.

Rozvojové země s podporou Norska⁴⁵ a velké skupiny organizací zastupujících občanskou společnost⁴⁶ přišly s návrhem, aby byl v rámci OSN vytvořen mezivládní orgán, který by vedl mezinárodní jednání v daňových otázkách. Na rozdíl od stávajícího Výboru expertů by šlo o orgán politický. Vlády mnoha vyspělých zemí se však k této skupině nepřidaly, nebo se jí rovnou veřejně postavily, a namísto toho navrhují pro řešení mezivládních daňových otázek fóra jako G8, G20 či OECD.⁴⁷

Oficiální rozvojová spolupráce a koherence politik pro rozvoj

Z dlouhodobé perspektivy by měla být oficiální rozvojová spolupráce (ODA) nahrazena příjmy z daní. V současnosti je nicméně i nadále zásadní složkou financování základních služeb a zlepšování životů nejchudších lidí v nejméně rozvinutých zemích, v nichž tato pomoc někdy přesahuje i 10 % HDP. Oficiální rozvojová spolupráce by mohla představovat nástroj i pro rozvoj schopností a zajištění dlouhodobé mobilizace místních zdrojů. Bylo by možné ji využít k podpoře odpovědnosti při správě veřejných záležitostí i k podpoře transparentnosti.⁴⁸

Deklarovaným cílem oficiální rozvojové spolupráce je přispět k vymýcení chudoby a zlepšení životů chudých a marginalizovaných lidí. Přístup jednotlivých dárců však může tyto cíle podkopávat. Dochází k tomu především prostřednictvím rozmachu vázané pomoci (zahraniční pomoci, již je třeba utratit v zemi, jež pomoc poskytuje nebo ve skupině vybraných zemí); nevhodné technické pomoci; neoficiálně vázané pomoci poskytované formou veřejných výběrových řízení a také vinou obtížné předvídatelnosti poskytované pomoci. Tyto, pro oficiální rozvojovou pomoc tak charakteristické problémy, ukazují, jak neodkladně je třeba posílit schopnost vlád rozvojových zemí mobilizovat domácí zdroje příjmů.

Diskuse o nutnosti vytvořit celounijní systém registrů obsahující informace o skutečných vlastnících probíhá v rámci novelizace Směrnice proti praní špinavých peněz [zdroj: Images_of_money 2011 <http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5857336815/in/photostream/> some rights reserved]

Oficiální rozvojová spolupráce by mohla být konkrétněji zaměřena na podporu rozvoje administrativních a veřejně-politických kapacit rozvojových zemí. Návratnost investic do podpory mobilizace domácích zdrojů by byla vysoká, jelikož oficiální rozvojová spolupráce je jako zdroj financování čtyřikrát volatelnější než příjmy získané z daní. V současnosti se na rozvoj schopností v oblasti mobilizace domácích zdrojů využívá pouze zlomek poskytnuté pomoci.⁴⁹ Mají-li být rozvojové země schopny odblokovat své potenciální zdroje pocházející z efektivního a spravedlivého zdanění, měl by být tento podíl dále zvětšován. Rozhodnou-li se rozvojové země dát přednost mobilizaci domácích zdrojů, představovala by větší a lépe koordinovaná spolupráce v této oblasti velkou pomoc.

Čistý odliv kapitálu z Afriky v roce 2013 daleko přesáhl výši oficiální rozvojové spolupráce, která na tento kontinent přišla.⁵⁰ Členské státy EU by tuto situaci mohly změnit prostřednictvím účinné koherence rozvojových politik. Bylo by žádoucí vyvinout mechanismy schopné změřit dopad úniku kapitálu souvisejícího s daněmi na země globálního jihu a součástí aktivit členských států EU v oblasti koherence rozvojových politik by se měly stát analýzy dopadu daňových politik jednotlivých států. To by mohlo pomoci změnit stav, kdy vlády jednou rukou dávají a druhou berou.

Aby bylo možné dosáhnout skutečného pokroku v oblasti mezinárodní daňové spravedlnosti, musí evropské země přijmout svou odpovědnost a prostřednictvím zde nastíněných reforem snížit únik kapitálu z těch nejchudších zemí světa. Jsou zapotřebí robustnější hodnocení dopadů na obyvatele nejchudších zemí, přičemž veřejná debata o zvolených řešeních by měla zahrnovat také občanskou společnost. Tato zpráva je snahou přispět k naplnění tohoto cíle.

Závěry

Tato zpráva přináší zjištění, že opatření zaměřená na řešení problému úniku kapitálu souvisejícího s daněmi přijatá vládami ve 13 zkoumaných zemích nejsou vzhledem k rozsahu problému dostatečná. Na úrovni jednotlivých států zpráva upozorňuje na to, že většina zkoumaných zemí vyžaduje od firem omezené množství údajů, které neumožňují vždy zjistit informace o skutečných vlastnících či účetních výsledcích. Tyto informace rovněž nebývají vždy veřejně přístupné anebo nejsou spolehlivé, což znesnadňuje kroky zaměřené na řešení úniku kapitálu souvisejícího s daněmi.

Ačkoli na úrovni EU existuje jistá dynamika vyvolaná nedávnými pokroky v oblasti vykazování finančních výsledků po jednotlivých zemích, posun v této oblasti není zatím příliš velký. Některé vlády naznačují svou podporu všeobecné povinnosti vykazovat finanční výsledky po jednotlivých státech, jiné se však drží zpátky. A zatímco mnohé vlády na úrovni prohlášení operují se závazkem zavést automatickou výměnu informací, nedošlo doposud k vytvoření žádného multilaterálního mechanismu, který by tyto závazky dokázal uvést do praxe.

Valná většina zkoumaných států vyjadřovala svou podporu procesu za dosažení automatické výměny informací v daňových věcech vedenému skupinou G20 a OECD. Existuje tudíž vysoké riziko, že tato globální „norma“ nezahrne (nebo se nebude vztahovat na) země s omezenou schopností výměny informací. Znamená to také, že nebude k dispozici žádné přechodné období pro státy, které k rozvoji svých schopností v této oblasti potřebují více času.

U všech zkoumaných zemí existují obavy, že politická vůle zajistit koherenci mezi národními politikami jednotlivých zemí, jejich pozicemi v EU a při jednáních na globální úrovni, bude velmi slabá. Přesto, že mnoho zkoumaných vlád uznává význam mobilizace domácích zdrojů za účelem omezení závislosti chudých zemí na pomoci zvenčí i důležitost boje proti světové chudobě, nijak se to neprojevuje v platných domácích a multilaterálních politikách. Naopak, příklady několika zemí, jimž v rámci této zprávy věnujeme pozornost, ukazují, že potenciální daňové příjmy pro rozvojové země jsou daňovými politikami vlád těchto evropských zemí přímo snižovány.

Znepokojení rovněž vyvolává ochota těchto vlád přenést na OECD veškerou odpovědnost za mezinárodní jednání. Členství v OECD je omezeno, přičemž mnohé z členských zemí nesou významný díl odpovědnosti za problém úniku kapitálu souvisejícího s daněmi. Případné přesunutí rozhodovací pravomoci na OECD významně omezuje možnost zohlednění postojů rozvojových zemí a zahrnutí potřeb a zájmů jejich obyvatel do navrhovaných řešení.

Spolu se zaváděním úsporných opatření v mnoha různých zemích světa platí každodenně miliony lidí za finančně nezodpovědné chování nadnárodních korporací.

Neefektivní výběr daní, k němuž významným způsobem přispívá nečestné a nekalé chování jednotlivců a firem, představuje jednu z nejvýznamnějších překážek v dosažení udržitelného a spravedlivého rozvoje všech zemí. Důsledky úniku kapitálu v oblasti daní dopadají spolu s nárůstem chudoby čím dál více na běžný život lidí. Pokud stávající daňová pravidla a smlouvy nevyhovují reálným potřebám, je na čase je změnit. Zdá se, že naše vlády si to začínají uvědomovat. Nyní je důležité, aby svá slova proměnily v činy.

Česká republika

Tabulka: Česká republika – přehled hospodářské situace

Schodek státního rozpočtu	4,4 % HDP (2012)
Hrubé zadlužení státu	45,8 % HDP (2012)
Podíl daní na HDP	34,4 % (2011) – pod průměrem EU27, (38,8 %)
Příjmy ze zdanění práce	44,7 % (nejvíce v EU – průměr je 33,5 %)
Příjmy z přímých daní	21,1 % (pod průměrem EU – 33,2 %)

Obecný přehled

ČR se od roku 2012 nachází ve fázi ekonomického poklesu, který způsobily především snížení spotřebitelské důvěry a propad veřejných investic. Neočekává se, že by oživení mohlo nastat dříve než ve druhé polovině roku 2013.⁵¹

V posledních deseti letech se stále více firem začalo přesouvat z ČR do offshore center. V roce 2006 bylo v offshore centrech registrováno 7 522 českých firem. V roce 2012 toto číslo vzrostlo na více než 12 500, což odpovídá 3,4 % všech společností registrovaných v ČR.⁵² Skutečný počet je však pravděpodobně vyšší, jelikož je výše uvedený výpočet založen pouze na veřejně dostupných údajích. V roce 2013 byla schválena nová zákonná úprava zakazující akcie na doručitele (tedy akcie, které lze převádět bez nutnosti registrace vlastníka). Vzhledem k tomu, že více než polovina českých akciových společností upřednostňuje akcie na doručitele, je možné, že se jejich přesun do daňových rájů (a to především těch, které nabízejí vyšší míru důvěrnosti) v následujících letech zintenzivní.

Podle hrubého odhadu publikovaného v roce 2011 českou koalici Social Watch, zmizelo v letech 2000 až 2008 z ČR bez řádného zdanění 140 miliard Kč (5,6 miliardy eur).⁵³ Státní rozpočet tak přišel o přibližně 30 miliard korun (1,2 miliardy eur) na dani z příjmu a dalších 10 miliard korun (0,4 miliardy eur) z ušlé spotřební daně, které by získal, pokud by tyto prostředky byly utraceny v ČR. Méně investic rovná se méně pracovních míst. V případě České republiky autoři studie odhadují, že v důsledku nezákonného úniku kapitálu došlo ke ztrátě 60 000 pracovních míst.⁵⁴ Podle poslední zprávy výboru MONEYVAL dosáhly celkové škody způsobené hospodářskou kriminalitou v roce 2009⁵⁵ více než 1 miliardy eur.⁵⁶

Předchozí vlády⁵⁷ to nicméně nepovažovaly za vážný problém. Podle bývalého ministra financí Miroslava Kalouska (ve funkci do června 2013) „...nepřichází země o desítky miliard, ale ‚pouze‘ o jednotky miliard. I kdyby tyto společnosti zůstaly v zemi a své daňové povinnosti optimalizovaly, jistě by do státního rozpočtu nepřinesly desítky miliard.“⁵⁸ Podle názoru exministra Kalouska je jedinou možností, jak takovéto společnosti nalákat zpět, významně snížit daň z příjmu právnických osob.⁵⁹

Právní úpravy proti praní špinavých peněz

V roce 1996 byl v rámci ministerstva financí vytvořen Finanční analytický útvar (FAÚ).⁶⁰ Jeho hlavním cílem je vyšetřovat veškerá oznámení o podezřelých transakcích, přičemž v případě, kdy existuje podezření ze spáchání trestného činu, má FAÚ povinnost podat trestní oznámení orgánům činným v trestním řízení. FAÚ rovněž schvaluje a kontroluje dodržování interních zásad boje proti praní špinavých peněz právnických a fyzických osob nabízejících finanční služby a provádějících převody peněžních prostředků. V případě systémových nedostatků je FAÚ oprávněn ukládat i pokuty.

Během posledních pěti let FAÚ analyzoval ročně 1 900 až 2 300 oznámení o podezřelých transakcích. Zatímco počet oznámení zůstal přibližně na stejné úrovni, množství těch, které byly postoupeny orgánům činným v trestním řízení, rapidně vzrostlo: ze 78 v roce 2008 na 429 v roce 2012.⁶¹ Jen za rok 2012 zajistil FAÚ více než miliardu korun (40 milionů eur)⁶². Je však těžké zjistit, kolik z trestních oznámení podaných FAÚ se opravdu dostalo k soudu nebo kolik lidí bylo skutečně odsouzeno, protože FAÚ nevede příslušné statistiky.⁶³

Podle poslední zprávy MONEYVAL z roku 2011 učinila Česká republika od předchozí zprávy vydané o čtyři roky dříve částečný pokrok. V roce 2007 ČR nesplňovala doporučení ohledně transparentnosti právnických osob a skutečných vlastníků, a to především vinou existence volně převoditelných akcií na doručitele, které budou zakázány od ledna 2014.

Transparentnost v oblasti platby daní a skutečných vlastníků

FAÚ nevede statistiky ohledně toho, do jakých zemí směřovaly z ČR dotazy ohledně podezřelých transakcí ani to, jaké státy vyžadovaly informace o podezřelých transakcích po FAÚ v České republice.⁶⁴

Podle FAÚ došlo v letech 2010 a 2011 k nárůstu počtu žádostí o informace od vlád jiných států, přičemž všechny žádosti byly zodpovězeny.⁶⁵ To samé platí i pro žádosti ze strany FAÚ. Vzhledem k nedostupnosti údajů o odesílatelích a příjemcích těchto žádostí bohužel nelze posoudit, zda došlo k výměně informací s rozvojovými zeměmi.

Informace o dosažených ziscích a odvedených daních korporací nejsou snadno přístupné. Tyto údaje je možné získat pouze z výročních zpráv, jsou-li k dispozici. Souborná veřejná databáze, v níž by bylo možné tyto údaje snadno vyhledat, není dostupná. Odpovědnost za vedení obchodních rejstříků (jejichž výstupy jsou v elektronické formě bezplatně dostupné od roku 2007) mají rejstříkové soudy. Přesto, že se dostupnost údajů zlepšila, přesnost, pravdivost a spolehlivost evidovaných informací je i nadále problematická. Není rovněž vždy možné nalézt skutečného a konečného vlastníka. Český přístup ke skutečnému vlastnictví prochází v současné době zásadními změnami souvisejícími s novým zákonem upravujícím akcie na doručitele (jemuž se podrobněji věnujeme níže) i se změnami Občanského zákoníku, které představují jednu z nejvýznamnějších úprav českého právního systému.

V květnu 2013 přijal český parlament nový zákon zakazující od 1. ledna 2014 akcie na doručitele. Tato zákonná úprava dává společnostem s akciemi na doručitele tři možnosti, jak s těmito akciemi naložit. Akcionáři, kteří akcie ve svém držení nezveřejní, přijdou o možnost vykonávat svá akcionářská práva.

Někteří kritici však tento zákon nepovažují za dostačující, protože společnosti s neregistrovanými akciemi na doručitele dostatečně nesankcionuje, například tím, že by se nemohly ucházet o veřejné zakázky.⁶⁶ Dalším problémem nového zákona je i omezená dostupnost informací. Všechny akcie bude nutno registrovat v centrálním depozitáři cenných papírů nebo v bankách. Přístup k těmto údajům však budou mít pouze orgány činné v trestním řízení.

Podpora regulace na úrovni EU

Český postoj k novele evropské Směrnice o boji proti praní špinavých peněz je problematický. Stávající česká legislativa neuznává trust jako právní formu (i když podle nového Občanského zákoníku by v budoucnosti mělo být možné vytvářet organizace podobného typu), motivace k podpoře vytvoření rejstříku trustů je proto v současné době nižší.

ČR nemá vyhraněný názor ohledně vytvoření veřejného rejstříku skutečných vlastníků. V současnosti se nestaví silně pro ani proti této představě. Některí vládní úředníci se však netají s obavami, že vytvoření nového rejstříku by si vynutilo harmonizaci navazujících právních norem, sběr údajů a tvorbu infrastruktury, což by si vyžádalo dodatečné lidské a finanční zdroje. Vzhledem ke skutečnosti, že by tento rejstřík nebyl pro ČR tak užitečný, jako pro jiné země, může se česká vláda zdráhat tyto prostředky vynaložit.

Co se týče možného rozšíření působnosti Směrnice o boji proti praní špinavých peněz na trestné činy související s daněmi, zaujímá česká vláda vyčkávací pozici. Podobný pohled zastává ČR v oblasti vykazování výsledků po jednotlivých zemích, budoucí

rozšíření tohoto druhu vykazování na další sektory nicméně považuje za logický krok. Je však ČR zastáncem pomalejšího procesu. Podle představitelů dotazovaných v souvislosti s přípravou této zprávy je lépe nejprve posoudit dopady takového opatření v oblasti těžařských společností a bankovního sektoru (kde již vykazování po zemích bylo zavedeno) a teprve poté tato pravidla rozšiřovat i do dalších sektorů.

Obecně vzato dává ČR přednost důkladnému vyhodnocení těchto tří iniciativ před podniknutím dalších kroků. Na konečné rozhodnutí by měly rovněž vliv také administrativní a finanční náklady, které by byly spojeny se zavedením těchto nových regulačních opatření.

Podpora regulace na globální úrovni

V souvislosti s globálním systémem automatické výměny informací představitelé českého Ministerstva zahraničních věcí (MZV) a Ministerstva financí (MF), kteří byli v této věci dotazováni, vyjádřili tomuto záměru podporu.

Ve stanovisku, které pro účely této zprávy poskytli, se praví: „Ministerstvo financí má silný zájem na korektním stanovení základu daní, což bez výměny informací lze jen obtížně.“ Významnou roli hraje i otázka možných dopadů na podnikatele. V tomto směru se ve stanovisku uvádí, že „jeden formát výměny informací je nezbytný pro minimalizaci administrativních nákladů“. Ačkoli na projektu globální výměny informací pracují různé organizace – OECD, EU, G8, G20 a další –, česká strana podporuje stávající postup, kdy globální formát připravuje OECD ve spolupráci se skupinou G20, který do značné míry vychází z amerického modelu.⁶⁷

Ministerstvo zahraničních věcí ve shodě s Ministerstvem financí nepodporuje přenesení této agendy na půdu OSN, což odpovídá pohledu ostatních členských států EU. Česká vláda jasně stojí na straně přístupu vedeného OECD a G20. Hlavním důvodem, proč česká vláda nepodporuje vytvoření inkluzivnějšího fóra pro jednání o daňových otázkách, je argument, že „už nyní je velmi obtížné sladit přístupy současných nadnárodních aktérů“⁶⁸. Nový „hráč“ by z pohledu obou ministerstev situaci spíše zkomplikoval.

Problém tohoto přístupu spočívá v tom, že de facto vede k vyloučení nejchudších zemí světa z výměny informací. Přesto, že je nepochybně velmi komplikované vytvořit globální normu, na níž se všechny země dokážou shodnout, podobně problematické může být, pokud je shody na pravidlech dosaženo jen v úzké skupině států, jejíž členové od ostatních vlád, které nebyly součástí jednání a nemohly se na formulaci pravidel podílet, vyžadují, aby nový standard přijaly. Právě druhý z obou přístupů představuje skutečnou výzvu pro jednání o únicích kapitálu souvisejícími s daněmi.

Oficiální rozvojová spolupráce a koherence politik pro rozvoj

Koncepce Zahraniční rozvojové spolupráce na období 2010–2017 zmiňuje program „Transformační finanční a ekonomické spolupráce“, pod záštitou Ministerstva financí. Tento program, který v rámci české bilaterální rozvojové spolupráce existuje od roku 2007, má za cíl využívat vlastní zkušenosti ČR s ekonomickou transformací a nabízí tyto poznatky jiným zemím.⁶⁹

Zmíněný program Ministerstva financí spočívá v realizaci „studijních návštěv pracovníků partnerských resortů a institucí státní správy z rozvojových zemí. Problematika *good governance* v oblasti veřejných financí, stejně jako otázky související s daňovou legislativou, metodikou správy daní a mezinárodní spoluprací v oblasti daní, jsou integrální součástí těchto aktivit.“⁷⁰

Přesto, že MZV podle vlastního vyjádření považuje daňové otázky z hlediska rozvojové politiky za velmi významné a obecně podporuje iniciativy mající za cíl omezení nezákonného úniku kapitálu, v současné době nerealizuje žádné specifické programy či projekty (s výjimkou výše uvedeného programu Ministerstva financí) v oblasti daňové problematiky. Vezmeme-li v potaz relativně vlažný přístup české vlády k návrhům řešení na globálním a regionální (EU) úrovni, lze říci, že snaha o sladění stávajících pravidel v daňové a účetní oblasti s prioritami rozvojové politiky není příliš velká. I přesto, že MZV zmiňuje význam úniku kapitálu v souvislosti s bojem proti chudobě, ČR k této problematice přistupuje primárně z hlediska svých národních zájmů.

Závěr

V souhrnu lze říci, že ČR se jednoznačně zajímá o dodržování mezinárodních doporučení v oblasti boje proti praní špinavých peněz a má zájem zlepšovat v souvislosti s nimi svůj národní systém, což je vidět například na novém zákoně zakazujícím akcie na doručitele. Tato nová zákonná úprava představuje významný pokrok při zajišťování vyšší transparentnosti českých firem. I nadále však existuje možnost využít různých klíčků, jimiž je třeba se zabývat.⁷¹

Únik kapitálu související s daněmi podle všeho pro českou vládu nepředstavuje výraznou prioritu. Je považován za oblast, v níž může ČR následovat kroky EU a OECD, přičemž prioritou jsou spíše řešení, na kterých je relativně snadné se shodnout, nežli snaha o to, aby byla skutečně účinná a dlouhodobá.

Česká republika by měla být v boji proti úniku kapitálu souvisejícího s daněmi mnohem aktivnější na evropské i globální úrovni a měla by více brát v potaz jeho dopad na nejchudší země. K tomu, aby pozice ČR v daňových otázkách odrážela více rozvojové priority (tedy aby byla posílena koherence politik pro rozvoj) je především zapotřebí zvýšit pochopení toho, jak důležitou roli mohou české aktivity na národní a unijní úrovni hrát a jak významně mohou ovlivnit i globální kontext. Pochopení úlohy, kterou může Česká republika v tomto směru sehrát, je základním předpokladem pro širší debatu s občany a organizacemi občanské společnosti o významu této agendy (nejen) pro rozvojové země.

Finsko

Obecný přehled

Daňové úniky a obcházení placení daní vyvolávají ve Finsku v posledních letech zásadní veřejnou debatu. Vzvedla se zde významná vlna rozhořčení kvůli skandálům souvisejícím s agresivní optimalizací daní, jíž se dopouštěly společnosti ze sektoru zdravotnictví⁷² i bohatí jednotlivci skrývající své peníze na bankovních účtech v Lucembursku či Lichtenštejnsku.⁷³ V dubnu 2013 získalo Mezinárodní konsorcium investigativních novinářů (ICIJ) tajné informace, které mimo jiné ukázaly, že finská poštovní společnost Itella má vazby na daňové ráje na Kypru a Britských Panenských ostrovech.⁷⁴ Zprávy o ztrátách způsobených globálnímu jihu obcházením daňových povinností však vzbudily pouze okrajový zájem.

Daňové úřady spočítaly celkový objem ztrát, jež únik kapitálu Finsku způsobil. V roce 2008 přišlo Finsko v důsledku daňových úniků a obcházení daňové povinnosti celkem o 12 miliard eur. To odpovídá přibližně 6,9 % HDP země. Roční ztráty se pohybují mezi 10 a 14 miliardami eur. Na této částce se mezinárodní daňové úniky a obcházení daňové povinnosti ze strany soukromých investorů podílejí nejméně 700 milionů eur.⁷⁵ Mimoto daňové úřady v roce 2012 ve své zprávě parlamentnímu kontrolnímu výboru přišly s odhadem, že ztráty vyplývající z manipulace s převodními cenami na straně finských společností ročně dosahují 320 milionů eur.⁷⁶

Finové mají k daním obecně pozitivní vztah. Finsko má jednu z nejvyšších daňových kvót (podíl daní na HDP) v Evropě – 43,4 % v roce 2011. Míra zdanění korporátního sektoru je 6,3 % zatímco zdanění jednotlivců dosahuje 29,4 %.^{77,78} Míra zdanění právnických osob se v posledních několika letech snižuje. V roce 2013 došlo v oblasti korporátních daní k podstatné změně. Finská vláda totiž snížila daň z příjmu právnických osob z 24,5 % na 20 %. Finský premiér tuto změnu vysvětluje tím, že je důležité, aby se Finsko zapojilo do „férové daňové soutěže“ a dokázalo tak přilákat zahraniční investory a zároveň snížit daňové břemeno finského privátního sektoru.⁷⁹

Navzdory daňové soutěži nelze Finsko v žádném případě pokládat za daňový ráj.⁸⁰ Ve finské legislativě týkající se vlastnictví akcií nicméně existuje jeden prvek který praktiky daňových rájů připomíná. Finsko má tzv. „registr dosazených statutárních orgánů“, který umožňuje zahraničním investorům anonymní vlastnictví veřejně obchodovaných akcií. Díky tomuto rejstříku mohou finští investoři obcházet placení daní tím, že své transakce provádějí prostřednictvím „prázdných“ zahraničních společností.

Právní úpravy proti praní špinavých peněz

V roce 2007, po provedení vzájemného hodnocení, zařadila Financial Action Task Force (FATF) Finsko vzhledem ke zjištěným problémům do běžného procesu následného sledování. Některá

doporučení z oblasti regulatorních opatření se týkala dostupnosti informací o skutečném vlastnictví. Finsko například postrádalo patřičné požadavky na prověřování klientů nebo dostatečné kontrole podléhající rejstříky skutečných vlastníků.⁸¹

V červnu 2013 byla na základě devíti následných zpráv účast Finska v tomto následném procesu uzavřena. Finanční zpráva uvádí, že Finsko zlepšilo postupy v oblasti prověřování klientů související se skutečným vlastnictvím na přijatelnou úroveň, avšak informace o skutečném vlastnictví nebyly dostupné, ani nebyla ve všech případech zaručena jejich aktuálnost.⁸²

Transparentnost v oblasti platby daní a skutečných vlastníků

Finská právní úprava v oblasti daňové transparentnosti se vztahuje na necelých 570 000 firem a 3 000 nadací registrovaných ve Finsku.⁸³ Finské zákony neumožňují vznik trustů, nicméně zahraniční trusty mohou ve Finsku operovat.

Finsko v poslední době učinilo velké pokroky v oblasti transparentnosti plateb daní právnickými osobami. V říjnu 2012 se finská vláda rozhodla zveřejnit informace o ročních daních odváděných všemi typy společností.⁸⁴ Tyto informace se vydávají jednou ročně k prvnímu listopadu a jsou volně přístupné veřejnosti a občanské společnosti. Na druhé straně údaje o obratu, počtu zaměstnanců, přijatých dotacích, ziscích a zaplacených daních pro jednotlivé země, v nichž společnost působí, nejsou vyžadovány. Proto ani údaje o „daňovém chování“ finských společností v rozvojových zemích nejsou dostupné.⁸⁵

Daňové orgány mají k dispozici určité neveřejné údaje rozčleněné po jednotlivých zemích. Vyžaduje se mj. vykazování následujících ukazatelů:⁸⁶

- obrat všech trvalých organizačních jednotek v zahraničí
- informace o akcionářích s vyšším než 10% podílem
- dokumentace o převodních cenách týkající se transakcí uskutečněných s majetkově provázanými podniky a informace o dceřiných společnostech firmy.

Tyto údaje však neposkytují komplexní obrázek o daňových praktikách, které společnosti uplatňují v zahraničí.

Dalším klíčovým aspektem transparentnosti podniků jsou údaje o skutečném vlastnictví podniků. Vláda zatím nepřístupnila informace o skutečném vlastnictví firem a nadací veřejnosti a v současnosti to ani nemá v plánu. Za stávajících okolností jsou informace o skutečných vlastnících veřejně známé pouze u finských vlastníků veřejně obchodovaných firem. Podle finského zákona o společnostech s ručením omezeným mají orgány

společností v jejich sídle povinnost komukoli umožnit přístup do rejstříku podílníků i podílů. Každý má nárok na pořízení kopií za předpokladu, že uhradí firmě náklady na jejich vytvoření. Na plnění požadavku vést rejstřík podílníků a podílů nedohlíží žádný vládní orgán, takže neexistuje žádná záruka jejich správnosti.

Mimoto i finský rejstřík dosazených statutárních orgánů umožňuje zahraničním vlastníkům držet anonymně podíly ve veřejně obchodovaných firmách. Současná vláda dokonce uvažuje o tom, že tento rejstřík rozšíří i na finské akcionáře. Tím by došlo k úplnému zamezení přístupu veřejnosti k informacím o vlastnictví veřejně obchodovaných firem. Tento trend příliš nenasvědčuje tomu, že by Finsko aktivně podpořilo vznik rejstříků vlastnictví veřejně obchodovaných firem v rámci celosvětového boje proti únikům kapitálu.

Požadavky na transparentnost skutečného vlastnictví u veřejně neobchodovaných firem jsou odlišné. Veškeré finské společnosti se musí povinně přihlásit u Národního úřadu pro patenty a registrace.⁸⁷ Musí být rovněž zapsány v obchodním rejstříku, rejstříku sdružení, rejstříku nadací či v rejstříku osob, na něž se vztahuje zákaz výkonu určitých povolání. Požadované informace však nedostačují ke stanovení skutečného vlastnictví a příslušné orgány je nijak neověřují.⁸⁸

Pro zhodnocení stávajícího systému výměny informací s jinými zeměmi, které jsou poskytovány na vyžádání, neexistuje dostatek informací. Finská daňová správa neposkytuje veřejnosti údaje o tom, jak současný systém výměny informací funguje. V roce 2012 obdrželo Finsko od ostatních zemí 202 požadavků na poskytnutí informací. Neuvádí však jejich jména.⁸⁹ Daňová správa kromě toho neposkytuje žádná čísla o tom, kolik žádostí o informace bylo zasláno jiným zemím. Jediný dostupný údaj je ten, že většina současných žádostí pochází z geograficky blízkých zemí jako Německo, Estonsko a Švédsko.⁹⁰

Podpora regulace na úrovni EU

Finská vláda v současnosti zpracovává své stanovisko k návrhu veřejně přístupných vládních registrů skutečných vlastníků společností, trustů a nadací, který je součástí novely Směrnice o boji s praním špinavých peněz (AMLD). Finská vláda podporuje obecný cíl směrnice týkající se snahy zabránit praní špinavých peněz a financování terorismu a je pro zahrnutí daňových trestných činů do této kategorie ve všech zemích EU.⁹¹ Ministerstvo financí je nicméně toho názoru, že dříve, než se finská vláda rozhodne návrh podpořit, je potřeba vyjasnit některé jeho části.⁹² Podle vládních zdrojů (v okamžiku vzniku tohoto dokumentu) se Finsko přiklání k podpoře neveřejných rejstříků skutečných vlastníků, které by vedly a spravovaly právnícké osoby a přístup do nich by měly pouze příslušné orgány.⁹³

V programovém prohlášení finské vlády se píše, že země podporuje vykazování výsledků hospodaření po jednotlivých státech. Navzdory tomu však ministerstvo financí v dotazníku vytvořeném pro účely této zprávy tvrdí, že na návrh, aby velké firmy musely vykazovat hospodářské výsledky po jednotlivých zemích, nemá zpracováno vlastní stanovisko. A to proto, že doposud nevznikl žádný konkrétní evropský návrh, k němuž by bylo možno zaujímat stanoviska (tento návrh se v současnosti připravuje). Zdá se, že vláda princip vykazování po jednotlivých zemích obecně podporuje, avšak její detailní pozice zůstává nejasná.

Finsko má rovněž v plánu aktivně se podílet na zavádění Akčního plánu EU k posílení boje s daňovými podvody a daňovými úniky.⁹⁴

Podpora regulace na globální úrovni

Současná vláda prohlašuje, že boj s mezinárodními daňovými úniky je jednou z jejích priorit. Ve věci již zmíněných aktivit a postojů Finsko podporuje vytvoření globálního standardu pro automatickou výměnu informací a chce se aktivně účastnit společné iniciativy OECD a G20 známé jako eroze daňové základny a přesouvání zisků (BEPS).⁹⁵ Finsko považuje OECD za hlavní autoritu⁹⁶ v oblasti mezinárodních daňových záležitostí a materiálně ani personálně nepodporuje Výbor expertů OSN pro daňové otázky. Není zatím jasné, zda a případně jak se Finsko postaví otázce rovného a reprezentativního celosvětového daňového systému.

Za pozitivní lze považovat skutečnost, že ve Finsku existuje silné odhodlání podporovat rozvoj a zavádění automatické výměny informací. Finské stanovisko ohledně toho, jak se do něj mohou zapojit země s málo výkonnou administrativou, je však i nadále nejasný. Jde o další ukázkou nedostatečné koherence rozvojové politiky v rámci obecně ambiciózních vládních závazků (více se koherencí politik zabýváme níže v textu).

V oblasti globální rozvojové politiky Finsko klade důraz na daně jako klíčový prvek mobilizace domácích zdrojů v rámci agendy OSN pro období po roce 2015, a také na související Výbor pro financování udržitelného rozvoje, jemuž země v současnosti spolupředsedá. Obecně vzato za nejrelevantnější organizace v otázkách daní a rozvoje Finsko považuje OECD, Mezinárodní měnový fond (MMF) a Světovou banku.

Finsko má v úmyslu aktivně ovlivňovat práci na daňových otázkách, a to především v rámci Světové banky a Africké rozvojové banky. Finsko se kromě toho podílí na činnosti OECD v oblasti daní a rozvoje a uvažuje o tom, že z daňových otázek učiní svou prioritu, až bude v letech 2013–2014 zastoupena ve správní radě iniciativy pro transparentnost těžebního průmyslu (Extractive Industries Transparency Initiative).⁹⁷

Oficiální rozvojová spolupráce a koherence politik pro rozvoj

Zdá se, že koherence rozvojových politik bohužel zajímá hlavně ministerstvo zahraničí.⁹⁸ Ministerstva financí, práce a hospodářství, která mají v gesci regulaci a zdanění společností, podle všeho při přípravě svých stanovisek ohledně transparentnosti přehlížejí globální a rozvojové aspekty této agendy. Především na politické rovině nicméně vznikají snahy o zlepšení situace: ministerstva společně připravují akční plán zaměřený na řešení mezinárodních daňových úniků a obcházení daňové povinnosti, přičemž v procesu formulování politických stanovisek dostávají stále častěji hlas i rozvojové nevládní organizace.

Jednou z priorit Finské rozvojové politiky (2012) je i boj proti úniku kapitálu. V tomto dokumentu se rovněž uvádí, že je třeba zlepšit úroveň výměny daňových informací mezi jednotlivými státy a zpřísnit nároky kladené na společnosti v oblasti výkaznictví. Opatření, která se v souvislosti s tím uvádějí, jsou následující:

1. posílení daňových systémů partnerských zemí i veřejné správy financí a její transparentnosti
2. aktivní omezování nezákonného úniku kapitálu a uzavření daňových rájů a
3. pokrok v oblasti společenské odpovědnosti firem a souvisejících mezinárodních norem a pravidel.

K dalším opatřením přijatým ministerstvem zahraničních věcí patří podpora organizace Tax Justice Network v její činnosti týkající se převodních cen ve Finsku a Tanzanii a členství v panelu partnerů Koalice pro finanční transparentnost.

Počátkem roku 2013 vypracovalo ministerstvo zahraničních věcí pro finský Institut pro financování rozvoje (Finnfund) zásady týkající se daňových rájů. Samotnou snahu je třeba hodnotit pozitivně. Minula se však účinkem, jelikož tyto zásady vycházejí ze „seznamu nespolupracujících zemí“ vypracovaného Globálním fórem OECD, jímž se zabývalo fórum pro Transparentnost a výměnu informací pro daňové účely. Tento seznam však nezahrnuje všechny daňové ráje. V praxi to znamená, že mnoho investic Finnfundu i nadále prochází přes finanční prostředníky sídlící v daňových rájích.⁹⁹ Mimoto se v současné době od společností, které prostřednictvím Finnfundu či jiného nástroje zahraniční rozvojové pomoci v soukromém sektoru získávají prostředky, nevyžaduje vykazování výsledků po jednotlivých zemích.

Závěr

Obecně vzato prokazuje Finsko opravdovou snahu o řešení globálních úniků kapitálu souvisejících s daněmi. Existuje však propast mezi slovy a skutečností a jsou patrné i nedostatky při snaze o vyšší koherenci pro rozvoj v případě jednotlivých resortů, s výjimkou MZV.

Mnoho práce je také třeba vykonat v oblasti transparentnosti. Tzv. rejstřík dosazených statutárních orgánů i finské stanovisko ve věci rejstříků skutečných vlastníků nevěští nic dobrého. Rovněž je třeba pokročit v oblasti vykazování výsledků hospodaření po jednotlivých zemích. V souvislosti s tímto bodem by bylo užitečné, aby si jednotlivá ministerstva uvědomila, že tento bod je součástí vládního programu, a podle toho by k němu měla přistupovat.

Maďarsko

Obecný přehled

V loňském roce bylo maďarské hospodářství stále ještě v recesi (HDP poklesl o 1,7 %) a vyhlídky země byly vzhledem k její zranitelnosti nejisté. Nezdá se pravděpodobné, že by Maďarsko přistoupilo k euru do konce desetiletí, přičemž fiskální tlaky podle všeho hned tak nezmizí, a ve střednědobém výhledu tak můžeme očekávat mírný růst v intervalu 1,5 až 2 %. Cena zaplacená za několik po sobě následujících vln finančních korekcí byla vysoká. Vedla k významnému poklesu investic i podnikatelské a spotřebitelské důvěry.¹⁰⁰

Maďarská složená daňová kvóta (37 % včetně sociálních odvodů) je mírně pod evropským průměrem. Zvláště významná je role nepřímých daní, protože základní sazba DPH a místní podnikatelské daně (HIPA) dosahuje 27 %. Zdanění právnických osob je jinak nízké a komplexní změny daňového systému zavedené od roku 2009 zmírnily roli přímých daní. V oblasti zdanění fyzických osob byla zrušena progresse a zároveň došlo k zavedení sektorových daní v oblasti financí, energetiky, maloobchodu a telekomunikací.¹⁰¹

V roce 2004 se Maďarsko stalo plnoprávným členem EU a zavázalo se zvýšit podíl zahraniční rozvojové spolupráce k HDP na 0,17 % do roku 2010 a na 0,33 % do roku 2015. Přesto, že se těchto hodnot nepodařilo (a pravděpodobně ani nepodaří) dosáhnout, dokázalo Maďarsko postupně zvyšovat svůj příspěvek na zahraniční rozvojovou pomoc, a to jak nominálně (v eurech ve stálých cenách roku 2011), tak i z hlediska podílu na HDP. Hodnota 0,11 % rozvojové pomoci vůči HDP dosažená v roce 2011 je v porovnání s ostatními novými členskými státy průměrná a země se v tomto ukazateli umístila na 21. místě z EU27.¹⁰²

Počet maďarských společností, jejichž vlastníci sídlí v některém z offshore finančních center, se během posledních 20 let stále zvyšuje. Nejpopulárnějšími daňovými ráji jsou Kypr, Seychely a Švýcarsko. Rozsáhlá studie Tax Justice Network z července 2012 zaměřená na rozsah offshore systému přinesla odhad, že (s výjimkou nejvíce rozvinutých zemí světa) je Maďarsko hned po Rusku 13. zemí světa nejvíce zasaženou negativními důsledky odlivu kapitálu. Odhadovaná celková výše prostředků unikajících z Maďarska dosáhla 180, 2 mld. eur.¹⁰³ Přesto, že většina maďarských odborníků považuje tento „šokující údaj“ za „přehnaný“¹⁰⁴, vedla zpráva ke vzniku nebyvale intenzivní debaty mezi ekonomy, občanskými aktivisty, médii a politickými elitami o otázce spravedlivého zdanění.¹⁰⁵

Nedávno zveřejněný výzkum se navíc věnoval druhé straně téže mince. Některé maďarské obce se totiž začínají stávat malými offshore centry. Pokud je sazba místní podnikové daně (HIPA) nulová a sídlo má výhodnou geografickou polohu (např. ve středním Maďarsku, blízko hlavního města a mezinárodního letiště), přitahuje místní podnikatelské prostředí offshore kapitál z jiných zemí. Týká se to středně velkých českých a slovenských firem i velkých nadnárodních společností z Brazílie či Mexika.

Právní úpravy proti praní špinavých peněz

S cílem plně se přizpůsobit stávajícím evropským zákonům v oblasti boje s praním špinavých peněz a doporučením MONEYVALu, přijal maďarský parlament v roce 2013 nový zákon (LII: 2013) o Zamezení praní špinavých peněz a boji proti financování terorismu. Na základě rozhodnutí nedávno uskutečněného 42. plenárního zasedání MONEYVALu, nebylo Maďarsko zmíněno v následných zprávách, což znamená, že Financial Action Task Force (FATF) nyní maďarský právní řád považuje za vyhovující, přičemž není potřeba jeho mimořádné sledování či reporting.¹⁰⁶ Globální fórum OECD pro transparentnost a výměnu informací pro daňové účely (GFT) rovněž zmiňuje Maďarsko mezi jurisdikcemi, které z hlediska zavádění mezinárodně odsouhlasených daňových zásad dělají pokroky.¹⁰⁷ Dostupnost informací o otázkách vlastnictví, a to především s ohledem na zahraniční firmy operující v Maďarsku, je však i nadále nedostatečná.

Hlavní instituce odpovědná za oblast boje s praním špinavých peněz je Maďarská finanční zpravodajská jednotka (HFIU) spadající pod maďarskou Národní správu daní a cel (NTCA). HFIU ve svém informačním systému zaznamenává zprávy o podezřelých transakcích (STR).

V letech 2005–2009 předala policejním orgánům 235 hlášení o podezřelých transakcích souvisejících s praním špinavých peněz (nebyla předána žádná zpráva týkající se financování terorismu). Průměrný roční počet podezřelých transakcí se pohyboval mezi 6 a 88. Nejsou k dispozici srovnatelné údaje za následující období (údaje o podezřelých transakcích za období 2010–2012 dostupné ve statistických výkazech HFIU jsou založené na hlášeních samotných poskytovatelů finančních i nefinančních služeb). Údaje HFIU nicméně naznačují, že od roku 2009 počet nahlášených případů praní špinavých peněz neklesá. Zdá se naopak, že je jejich počet na vzestupu.

Transparentnost v oblasti platby daní a skutečných vlastníků

Základní údaje o maďarských právnických osobách jsou zdarma veřejně dostupné na webu Informační služby o podnicích a v Elektronickém registračním systému podniků ministerstva veřejné správy a spravedlnosti. Maďarský obchodní rejstřík má ve správě Rejstříkový soud a jsou v něm vedeny údaje o zapsaných společnostech, přičemž tyto firemní dokumenty slouží jako základ pro registraci. Elektronicky uchovávané údaje jsou aktualizovány vždy počátkem týdne. Rozsah veřejně a bezplatně dostupných údajů obchodního rejstříku je poměrně omezený (v neelektronické podobě jsou dostupné i všechny informace o společnostech, ale nikoli zdarma a ne vždy elektronickou cestou). To znamená, že veřejná dostupnost roční závěrky a údajů o daních zaplacených firmami není vždy zaručena. Obdobná situace panuje v oblasti údajů o vlastnictví společností (členové statutárních orgánů a podílníci).¹⁰⁸

Největším problémem v oblasti určování skutečného vlastnictví je ten, že v Maďarsku nejsou ve veřejných záznamech vedeny údaje o trustech a v úředních záznamech není uvedeno vlastnictví společnosti. Nejkritičtější aspektem v oblasti legislativy regulující transparentnost je to, že v Maďarsku není povinné zveřejňování údajů o vlastnictví společnosti ani o jejich hospodářských výsledcích. Stát mimoto nevyžaduje ani vykazování hospodářských výsledků společností po jednotlivých zemích.¹⁰⁹

Údaje ohledně výměny informací s jinými zeměmi jsou omezené. Přesto, že celkový počet zahraničních žádostí o informace doručených HFIU postupně narůstá, množství žádostí podaných HFIU cizím zemím v letech 2009–2011 pokleslo, nicméně v loňském roce se opět zvýšilo. Dle dostupných informací se spolupráce jeví jako normální. Tax Justice Network uvádí, že Maďarsko skutečně spolupracuje s mnoha státy v oblasti boje proti praní špinavých peněz a dalším kriminálním jevům.¹¹⁰ Neexistují však žádné informace o tom, se kterými zeměmi informační výměna probíhá. Není proto možno posoudit, zda došlo k výměně informací i s rozvojovými zeměmi.

Podpora regulace na úrovni EU

V oblasti maďarské podpory evropské a globální regulaci je důležité vzít v úvahu, že Maďarsko nevyvíjí výraznou aktivitu v oblasti mezinárodní rozvojové spolupráce, a politický diskurs také výrazně opomíjí související témata týkající se financí a solidarity. Země však obvykle podporuje iniciativy EU a je otevřená diskusi o většině klíčových otázek.

Podpora regulace na globální úrovni

Maďarská strategie mezinárodní rozvojové pomoci v současnosti prochází revizí. Předběžné dokumenty, které dostala k dispozici občanská společnost, se nezmiňují o integrované podpoře boje s úniky kapitálu souvisejícími s daněmi. Strategie rovněž nenabízí obecné pokyny či požadavky zaměřené proti realizaci oficiální rozvojové spolupráce prostřednictvím institucí usazených v offshorových centrech. Nedefinují se v ní ani požadavky na to, aby soukromí aktéři vykazovali výsledky svého hospodaření po jednotlivých zemích. V současnosti jde v maďarském kontextu o spíše teoretickou záležitost: skromný rozsah a zastoupení maďarských soukromých firem v oblasti rozvoje, a to především v rozvojových zemích, omezuje reálný význam tohoto problému, a to přinejmenším z krátkodobého a střednědobého hlediska.

Navzdory vzrušeným politickým debatám a rostoucímu povědomí veřejnosti o škodlivých dopadech offshorových finančních toků, je maďarský diskurs týkající se obcházení daňových povinností a nezákonných finančních toků zcela prostý projevů solidarity s rozvojovými zeměmi. Tento jev má pravděpodobně dvě příčiny:

na jedné straně je jedním z hlavních cílů maďarské rozvojové politiky podpora domácích soukromých firem v jejich expanzi na trhy rozvojových zemí. Na straně druhé se zdá, že maďarská veřejnost má výrazně nižší povědomí o humanitární pomoci a mezinárodní rozvojové spolupráci, než je v EU obvyklé.

Závěr

Maďarské politické prostředí i nadále sužují negativní hospodářské tendence: po dlouhé řadě fiskálních korekcí je růstový potenciál země slabý a podnikatelské klima ovládá nejistota. Vznik offshore buněk v Maďarsku je velmi znepokojivý. Daňové ráje, nezákonný odliv kapitálu a oblast obcházení daňové povinnosti vyvolávají vzrušené politické debaty, které však naprosto postrádají prvek solidarity s rozvojovými zeměmi. Navzdory nedávnému zlepšení výsledků mezinárodního hodnocení má před sebou Maďarsko ještě mnoho práce v oblasti zlepšování transparentnosti. Vládou nařízené posuzování politik a hodnocení rizik musí být podrobeny otevřené veřejné debatě, jíž se zúčastní univerzitní odborníci, zástupci občanských hnutí i soukromého sektoru. Jen tak je možné zlepšit povědomí široké veřejnosti ohledně souvislostí celosvětové chudoby a úniků kapitálu souvisejícího s daněmi.

Naše činnost při přípravě tohoto materiálu zahrnuje i setkání s ministerskými úředníky. Veřejní činitelé však obvykle poskytují pouze formální a předem připravené veřejně dostupné informace (jejichž rozsah je spíše omezený). Naši činnost podpořili odborníci z akademické sféry, investigativní novináři a zástupci občanské společnosti.

Lucembursko

Obecný přehled

Lucembursko je konstituční monarchie s pouhými 524 900 obyvateli, což znamená, že jeho domácí trh je nevyhnutelně omezený. Největší podíl na lucemburském hospodářství má finanční sektor¹¹¹, který je přímo i nepřímo odpovědný za 30 % HDP. Více než 63 000 zaměstnanců tohoto sektoru představovalo v roce 2010 17 % všech pracovních míst v zemi,¹¹² takže toto odvětví může relativně snadno výrazně ovlivňovat politický systém.

Informace o lucemburském finančním sektoru a jeho dopadu na místní hospodářství jsou snadno dostupné. Lucemburské úřady byly rovněž velmi vstřícné a autorům této zprávy ochotně poskytly informace. Údaje o vlivu Lucemburska jako finančního centra na rozvojové země nicméně dostupné nejsou.

Ve srovnání s ostatními jurisdikcemi jsou lucemburská ustanovení o služebním tajemství obsažená v bankovním zákoně z roku 1981 obzvláště silná. Země svoje bankovníctví dlouhodobě urputně brání před evropskými a mezinárodními snahami o podporu transparentnosti.¹¹³ Přesto, že bankovní tajemství ohledně klientů nebylo nikdy absolutní, v posledních letech dochází právě v souvislosti se správou daní k jeho zmírňování.¹¹⁴

Nedávno došlo k proměně oficiálního diskursu země v oblasti významu finanční transparentnosti. V dubnu 2013 Lucembursko oznámilo, že se „již za každou cenu nebude bránit“ automatické výměně informací s daňovými úřady ostatních zemí.¹¹⁵ Lucembursko přesto zůstává na druhém místě z celkem 82 jurisdikcí v Indexu finančního tajemství (Financial Secrecy Index), který sestavuje Tax Justice Network.¹¹⁶

To, že je Lucembursko oblíbenou destinací nadnárodních firem, potvrzuje vysoká míra přímých zahraničních investic v zemi. Podle zprávy World Investment Report za rok 2013 publikované Konferencí OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD),¹¹⁷ je Lucembursko z hlediska výše přímých zahraničních investic na třetím místě v Evropě (po Velké Británii a Irsku) a celosvětově zaujímá 13. pozici. Nedávné zprávy Eurostatu vysvětlují, že tento nebývale vysoký podíl mají na svědomí „firmy se zvláštním účelem“ (z angl. Special Purpose Entity, pozn. editora)¹¹⁸ a význam aktivit v oblasti finančního zprostředkovatelství.¹¹⁹

Christian Chavagneux, zástupce editora magazínu *Alternatives Economiques* a editor časopisu *Political Economy*, k těmto údajům dodává: „Lucembursko není z průmyslového hlediska větší mocnost než jeho evropské sousedy, je to pouze daňový ráj poskytující bankovní služby využívané nadnárodními společnostmi k agresivní optimalizaci daní. (...) Tyto údaje znovu potvrzují, jak se velké společnosti snaží za každou cenu vyhubat placení daní.“¹²⁰

V září 2013 bylo Lucembursko vyšetřováno EU ve věci daňových dohod s nadnárodními firmami, což otevírá cestu k možnému formálnímu vyšetřování ilegálního snižování daní.¹²¹ V reakci

na článek v deníku *Financial Times* lucemburský ministr financí prohlásil, že „Lucembursko podporuje spravedlivé zdanění splňující mezinárodní normy a rozhodnutí Evropského soudního dvora. Je třeba stejnou měrou odsoudit dvojité osvobození od daní stejně jako dvojité zdanění. Firmy musí platit daně, Lucembursko nicméně volá po ‚efektivním zdanění‘.“¹²²

Únikům údajů o offshore transakcích, které publikovalo Mezinárodní konsorcium investigativních novinářů (ICIJ)¹²³, věnovala lucemburská média i veřejnost pouze minimální pozornost.

Z hlediska oficiální rozvojové spolupráce začal lucemburský finanční sektor v nedávné době vyvíjet aktivity v oblasti mikrofinancí, sociálně odpovědných investic a filantropie. Zemi se daří skvěle plnit objem oficiální rozvojové pomoci, k jejímuž poskytování se zavázala. V oblasti mikrofinancí a mikropojištění, což jsou potenciální metody omezování chudoby a nerovného postavení žen a mužů, se Lucembursko stalo mezinárodním centrem.¹²⁴

Právní úpravy proti praní špinavých peněz

I když je Lucemburská Finančně-informační jednotka kvalitně personálně obsazena veřejnými žalobci specializujícími se na hospodářské a finanční otázky i ekonomy a finančními analytiky,¹²⁵ existuje v oblasti národní legislativy zabývající se praním špinavých peněz prostor ke zlepšení. FATF provedla hodnocení lucemburských právních úprav pro boj s praním špinavých peněz,¹²⁶ v němž země příliš neobstála. Ze 49 hodnocených kritérií byl pouze u jednoho shledán plný soulad, u devíti většinový soulad, u třiceti částečný soulad a u devíti nesoulad. V reakci na toto hodnocení vyjádřila lucemburská vláda své pohoršení nad závěry, k nimž FATF u většiny bodů dospěla.¹²⁷ Od tohoto hodnocení došlo k rozsáhlým změnám příslušné legislativy. Jelikož nové hodnocení FATF doposud neproběhlo, není možné aktuální stav legislativy zamezující praní špinavých peněz posoudit.

Transparentnost v oblasti platby daní a skutečných vlastníků

V listopadu 2013 mělo Lucembursko uzavřeno celkem 81 smluv o zamezení dvojího zdanění umožňujících výměnu informací le nových standardů OECD.¹²⁸ OECD nicméně ve svém hodnocení této skutečnosti zůstává opatrná. V červenci 2013 zveřejnilo Globální fórum OECD pro transparentnost a výměnu informací pro daňové účely (GFT) zprávu o lucemburském systému výměny daňových informací. Toto hodnocení ukazuje, že „lucemburský přístup k výměně informací nebyl ve sledovaném období plně v souladu s normou. Přesto, že lucemburský regulatorní a právní rámec umožňuje získání informací o vlastnictví, účetnictví a bankovních údajích, země nevyužila plně všech právních možností pro získání veškerých uvedených informací“.¹²⁹

Údaje o ročním zisku právnických osob jsou v Lucembursku veřejně dostupné v tamním obchodním rejstříku. Tyto informace ovšem nezahrnují detailní údaje o daních zaplacených v jednotlivých zemích.

Informace o skutečných vlastnících právnických osob a právním uspořádání konkrétních společností (včetně jejich dceřiných firem) v současnosti nejsou veřejně přístupné. Vláda však jasně deklaruje svůj úmysl podřídit se veškerým aktualizovaným směrnicím v této oblasti.¹³⁰

Přesto, že anglosaský model trustu není v lucemburském právu zakotven, přijala země veškerá nutná opatření k tomu, aby zahraniční trusty mohly být spravovány lucemburskými zakladateli či právníky. Kromě toho zná lucemburské právo obdobnou právní konstrukci označovanou jako „svěřenské služby“. Podobně jako anglosaský trust, i svěřenecký fond umožňuje investorům zůstat v anonymitě prostřednictvím přenosu vlastnictví na svěřence či pomocí oddělení aktiv. Jak svěřenské služby, tak trusty podléhají registrační povinnosti pouze za určitých okolností.¹³¹

Parlamentu byla v roce 2013 předána rovněž iniciativa snažící se zavést do lucemburského právního systému institut soukromé nadace.¹³² Tato iniciativa podle svých autorů „přispěje k rozvoji soukromého bankovníctví v Lucembursku“¹³³, přičemž je prezentována jako „nový flexibilní nástroj, který umožní využít mechanismů pro správu majetku bohatších klientů po vzoru anglosaského trustu.“¹³⁴ Návrh zákona, který plně vyhovuje pravidlům OECD, uvádí, že nová ustanovení soukromým nadacím ukládají i určité povinnosti. Mezi nimi však chybí požadavek zajistit úplnou transparentnost v oblasti údajů o skutečných vlastnících.

V tomto kontextu nejspíš není nijak překvapivé, že Lucembursko nepodporuje povinnost velkých firem a skupin vykazovat hospodářské výsledky po jednotlivých zemích.¹³⁵ Tento odpor k vykazování po jednotlivých zemích je však těžké uvést do souladu s prohlášením, že se Lucembursko chce stát transparentním finančním centrem, a podřívá kapacity rozvojových zemí získávat vlastní finanční prostředky prostřednictvím daní.

Podpora regulace na úrovni EU

Navzdory své horlivé podpoře evropským idejím Lucembursko (společně s Rakouskem a Švýcarskem) v posledních letech podkopává snahu EU o posílení finanční transparentnosti prostřednictvím Směrnice o zdanění příjmů z úspor (EUSTD).¹³⁶

Na základě rostoucího mezinárodního tlaku, a to především ze strany Německa a Francie, který měl za následek, že Lucembursko přestalo reagovat na žádosti o informace,¹³⁷ učinil lucemburský ministr financí 10. dubna 2013 následující prohlášení: „počínaje 1. lednem 2015 a v rozsahu evropské Směrnice o zdanění příjmů

z úspor bude zavedena automatická výměna informací o všech výplatách úroků učiněných lucemburskými finančními operátory ve prospěch jednotlivců sídlících v jiném členském státě EU.“¹³⁸

Poté, co Lucembursko zavedení automatické výměny informací více než 10 let odkládalo, nyní ji podporuje jako globální standard – nicméně za podmínky, že lze „v zájmu ekonomického rozvoje Evropy“¹³⁹ a s cílem předejít „riziku odlivu kapitálu z Evropy“ zaručit globální působnost.¹⁴⁰

V tomto kontextu vyhlásila v květnu 2013 Evropská komise, že zahajuje jednání se třetími zeměmi (především Švýcarskem) o problematice evropské Směrnice o zdanění příjmů z úspor. Když však bylo toto téma zařazeno na program jednání Ecofinu konaného 15. listopadu 2013, nepřineslo to žádné výsledky.^{141, 142}

V poslední době se vyskytly politické iniciativy související s problematikou spravedlivého zdanění a transparentního poskytování informací. Očekává se, že po přijetí příslušné evropské legislativy zajistí Lucembursko její začlenění do svého národního právního řádu. Nezdá se však příliš pravděpodobné, že by Lucembursko aktivně prosazovalo vykazování hospodářských výsledků po jednotlivých státech nebo veřejný přístup k informacím o skutečných vlastnících na evropské úrovni, což jsou pro rozvojové země klíčové body, které by jim umožnily zastavit odliv velmi potřebných zdrojů.

Podpora regulace na globální úrovni

V květnu 2013 přistoupila země k Úmluvě o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech,¹⁴³ což „pro Lucembursko představuje významný krok. Prokazuje to naše odhodlání zavádět zásady automatické výměny informací, které jsou však účinné jedině tehdy, dojde-li k jejich implementaci na celosvětové úrovni.“¹⁴⁴ Rychlost, s jakou Lucembursko tuto Úmluvu o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech ratifikuje, bude významnou zkouškou jeho důvěryhodnosti.

Lucembursko nemá ještě vyjasněné stanovisko ohledně návrhu na vytvoření mezinárodního orgánu v rámci OSN zaměřeného na daňové otázky, který by měl zaručit rovnoprávnější zastoupení, než v současnosti navrhuje OECD. „Lucemburská vláda však svoje stanovisko k takovému mezivládnímu orgánu vypracuje na základě jasného návrhu (zahrnujícího mandát, šíři záběru, členství...), který by měl přinášet přidanou hodnotu a předejít duplikaci stávajících orgánů či fór, jako je např. Globální fórum OECD pro transparentnost a výměnu informací pro daňové účely.“¹⁴⁵ To naznačuje, že Lucembursko v této oblasti podporuje vedoucí roli OECD.

V souvislosti s Akčním plánem OECD a skupiny G20 proti erozi daňové základny a přesouvání zisků (BEPS) pro nadnárodní společnosti, se Lucembursko staví na stranu ‚efektivního‘ zdanění,

jako nutné podmínky pro spravedlivou a transparentní fiskální soutěž v rámci EU i ve světě, která, jak prohlásil ministr financí Luc Friede na summitu OECD v květnu 2013, „nezpochybňuje přínosy přeshraničních aktivit a podporuje koncept nadnárodních firem. (...) *Chceme-li podporovat růst, potřebujeme daňovou soutěž.*“¹⁴⁶

Lucemburský ministr financí je toho názoru, že „stávající daňové struktury jsou plně v souladu s mezinárodními standardy,“ ale „posun od dvojího zdanění k dvojímu nezdanění pochopitelně představuje vážný problém. Bude-li Lucembursko trvat na významu zachování výhod přeshraničních aktivit a investic, přispěje tak k diskusi o erozi daňové základny a přesouvání zisků.“¹⁴⁷

Oficiální rozvojová spolupráce a koherence politik pro rozvoj

Lucembursko je jednou z mála evropských zemí (spolu s Dánskem, Švédskem a Nizozemskem), které dodržují svůj závazek vyčlenit v roce 2012 nejméně 0,7 % HDP na oficiální rozvojovou spolupráci. Od roku 2009 se Lucemburský podíl dokonce zvýšil až na 1 % HDP.¹⁴⁸ V roce 2012 Lucembursko předstihlo Švédsko (0,99 %), Norsko (0,93 %), Dánsko (0,84 %) a Nizozemsko (0,71 %) a na rozvojové účely odeslalo 310 milionů eur.¹⁴⁹

Téměř 10 % této sumy (tj. 30,8 mil. eur) bylo využito na projekty a iniciativy pod vedením ministerstva financí. K těmto aktivitám od roku 1999 patří například podpora školení v oblasti regulace bankovníctví prostřednictvím Agentury pro přenos finančních technologií (ATTF)¹⁵⁰, která poskytuje partnerským zemím lucemburské rozvojové spolupráce technickou podporu ve finanční oblasti. Lucemburské bilaterální programy spolupráce rovněž zahrnují podporu lokálního finančního sektoru v některých partnerských zemích (Kapverdy, Salvador a Vietnam).

Kromě toho Lucembursko vyčleňuje na dvouleté období 2013–2014 dobrovolný příspěvek na program OECD zaměřený na daně a rozvoj. Doplňkem k bilaterálnímu programu je zapojení rozmanitých aktérů a podpora rozvojových zemí v oblasti zdanění. Lucembursko rovněž finančně podporuje iniciativu Stolen Asset Recovery (StAR) Světové banky a Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC).

Lucembursko nemá stanoven žádný komplexní cíl v oblasti úniku kapitálu souvisejícího s daněmi z Lucemburska či z rozvojových zemí, ani nemá v plánu v tomto směru přijímat nové zákonné nástroje či iniciativy. Na přímou a konkrétní otázku jsme obdrželi následující odpověď: „Jako mezinárodní finanční centrum Lucembursko dodržuje veškeré relevantní mezinárodní normy stanovené především EU, OECD a FATF.“¹⁵¹ To je nicméně důvod ke znepokojení, protože to vede k porušování závazku Lucemburska v oblasti koherence politik pro rozvoj, která by měla zajistit, že politiky mimo rozvojovou problematiku nebudou narušovat cíle v oblasti rozvoje.

Tuto obavu vyjádřila rovněž OECD. Během posledního hodnocení lucemburské rozvojové spolupráce v roce 2012 OECD upozornila na to, že:¹⁵² „Dalším sektorem, který má na rozvojové země pozitivní i negativní dopad, je finanční průmysl v hlavním městě Lucemburku, jednom z nejvýznamnějších evropských center. (...) Lucemburk by se měl snažit minimalizovat negativní dopady svého finančního odvětví. Především praní špinavých peněz a další porušení finančních pravidel mohou ohrozit politické a ekonomické zájmy rozvinutých i rozvojových zemí.“

Co se týče koherence rozvojových politik, můžeme tedy shrnout, že lucemburským finančním orgánům se stále nedaří nalézt pojitko mezi národní finanční politikou a jejím dopadem na rozvojové země a jejich schopnostmi zajistit příjmy z domácích zdrojů. Je tomu tak navzdory snaze Lucemburska poskytovat jiným zemím odborné poznatky svého finančního sektoru prostřednictvím technické pomoci financované ze zdrojů oficiální rozvojové politiky.

Závěr

V globálním finančním systému hraje lucemburské odvětví finančních služeb klíčovou roli. Únik kapitálu v rámci tohoto celosvětového finančního systému má na rozvojové země velmi nepříznivé dopady. Lucembursko nedávno oznámilo, že má v úmyslu začít měnit svůj postoj k některým klíčovým prvkům, jako např. automatické výměně informací, a chce se začít angažovat v debatě o globálním procesu proti erozi daňové základny a přesouvání zisků, což by mohlo být pro rozvojové země přínosné.

V oblasti transparentnosti jsou nicméně pokroky menší: Přesto, že Lucembursko na poslední doporučení FATF reagovalo provedením legislativních změn a veřejně oznámilo svou podporu automatické výměně informací mezi jednotlivými národními daňovými úřady, transparentnost v oblasti vykazování výsledků nadnárodních společností a skutečného vlastnictví firem stále není dostatečná.

A konečně, Lucembursko dosahuje velmi dobrých výsledků co do objemu oficiální rozvojové spolupráce a poskytuje rovněž podporu daňovým správám rozvojových zemí. Lucembursko by však mělo využít svých znalostí o pozitivních a negativních dopadech svého odvětví finančních služeb na nejchudší země světa a snažit se zajistit, aby se jeho politika v oblasti finančních služeb dostala do souladu s jeho závazkem bojovat proti nerovnosti a chudobě ve světě. Za tímto účelem by si měla země nechat od nezávislé organizace vypracovat analýzu dopadů a na jejím základě revidovat a rozšířit koherenci svých politik z hlediska rozvoje.

Nizozemsko

Obecný přehled

V roce 2013 vykazuje holandská ekonomika „křehké oživení“.¹⁵³ Pro rok 2014 se předpokládá mírný 1% růst, nicméně se má za to, že kupní síla bude v roce 2013 již čtvrtý rok v řadě klesat. V září 2013 bylo bez práce 7 % práceschopného obyvatelstva.¹⁵⁴ Rozpočtový deficit dosáhl v roce 2012 4 % HDP. Úsporná opatření aplikovaná od roku 2012 povedou k celkovým škrtům státních výdajů ve výši 26,3 miliardy eur. Výše zadlužení země vyjádřená jako podíl HDP prudce vzrostlo z 45,3 % v roce 2007 na 71,5 % na konci roku 2012, přičemž v roce 2014 se předpokládá jeho další nárůst až na 75 % HDP.

Oficiální daňová sazba pro právnické osoby dosahuje v Nizozemsku 25,5 % (20 % pro prvních 200 000 eur). V roce 2013 došlo ke zvýšení sazby daňového pásma pro osoby s nejnižšími příjmy na 37 % (z původních 33 % v roce 2011). Přesto, že nejsou k dispozici žádné oficiální statistiky, je pravděpodobné, že skutečná (efektivní, pozn. edit.) sazba daně z příjmu právnických osob bude výrazně nižší než uváděných 25,5 %, a to vzhledem k možnosti přesouvat zisky prostřednictvím sítě holdingových společností sídlících v Nizozemsku a v daňových rájích. Existuje proto nerovnost mezi zdaněním práce a kapitálu i mezi vyšším zdaněním malých a středních podniků oproti velkým nadnárodním společnostem.

Díky mnoha různým faktorům (k nimž patří např. sítí dohod o zamezení dvojímu zdanění, domácí daňové úlevy a neexistence povinnosti srážet daň z odchodících plateb) se Nizozemsko řadí k nejvýznamnějším světovým centrům umožňujícím nadnárodním společnostem přesouvání zisků do jurisdikcí s nízkou mírou zdanění. Indikátorem je obrovský objem kapitálu procházejícího zemí, který nemá žádnou souvislost s domácí hospodářskou aktivitou. „Na papíře“ je Nizozemsko největším světovým investorem.¹⁵⁵

Začátkem roku 2013 propukla veřejná debata o dopadech holandského daňového režimu na sociální spravedlnost včetně aspektů dotýkajících se nespravedlivé konkurence (malé a střední podniky nemohou využívat struktury pro snižování daní) a dopadu na státní příjmy v časech krize a úsporných opatření.¹⁵⁶ Finanční odvětví v minulosti nechalo vypracovat několik zpráv, jimiž se snažilo prokázat vyšší příspěvku sektoru holandskému hospodářství. Nejnovější z těchto průzkumů ukazuje, že trusty a s nimi související oblast nizozemskému hospodářství ročně přináší 3 miliardy eur.¹⁵⁷

Od roku 2010 došlo k zásadní proměně holandské rozvojové politiky, přičemž z rozvojové spolupráce mají čím dále větší užitek podniky, neboť za hlavního tahouna rozvoje je považován hospodářský růst.¹⁵⁸ Objem rozvojové pomoci poklesl v roce 2012 o 0,1 % HDP a očekává se jeho další snižování v následujících letech. Hodnocení Výboru OECD pro rozvojovou pomoc z roku 2011 spatřuje riziko v tom, že holandská rozvojová spolupráce je

čím dál úžeji spojena s ekonomickými zájmy země, což může vést k marginalizaci rozvojových cílů.¹⁵⁹ Se závěry tohoto hodnocení souhlasí i občanská společnost, přičemž poukazuje na to, že se čím dále větší váha přikládá národním ekonomickým zájmům na úkor zlepšování podmínek života chudých.¹⁶⁰

Kontroverze týkající se obcházení daňové povinnosti, na které ukázal např. výzkum organizace ActionAid zaměřený na společnosti SABMiller a Associated British Foods využívající Nizozemsko k významnému snižování daní odvedených v Africe¹⁶¹, vyšetřování britského Výboru pro veřejné finance¹⁶² nebo výzkum zaměřený na dopady nizozemských dohod o zamezení dvojímu zdanění,¹⁶³ dostaly holandskou vládu pod tlak ze strany parlamentu a občanské společnosti, které přístup Nizozemska k těmto otázkám dlouhodobě kritizují. Tuto kritiku dále posílila evropská dluhová krize. Zatímco se krizí zmítané státy jako Portugalsko či Řecko snaží dosáhnout vyrovnaného hospodaření i zvyšováním podnikových daní, tamní společnosti se jejich placení vyhýbají tím, že pro nakládání se svými investicemi a zisky využívají Nizozemsko.¹⁶⁴ Nizozemská daňová pravidla, která umožňovala například portugalské energetické společnosti EDP na základě dohody o zamezení dvojímu zdanění dlouhá léta nedanit zisky, se ocitla pod novou vlnou kritiky.¹⁶⁵ V září 2013 oznámila Evropská komise, že v případě Nizozemska, Lucemburska a Irska tato pravidla prošetří z důvodu potenciálního porušování pravidel hospodářské soutěže.¹⁶⁶

Rozvojové země rovněž začínají revidovat své mezistátní smlouvy uzavřené s Nizozemskem z hlediska jejich možného negativního dopadu na daňové výnosy. Známy je případ Mongolska, které v roce 2012 vypovědělo svou bilaterální dohodu o zamezení dvojímu zdanění uzavřenou s Nizozemskem, protože ji těžební společnosti zneužívaly k tomu, aby se vyhnuly placení daní.¹⁶⁷ V roce 2010 zařadila Brazílie koncerny se sídlem v Nizozemsku na seznam „privilegovaných daňových režimů“ s cílem zjistit jejich eventuelní podíl na erozi daňové základny.¹⁶⁸

Nizozemsko je rovněž považováno za riziko z hlediska praní špinavých peněz. MMF zjistil, že „v zemi dochází k nezákonnému obohacování, a to především prostřednictvím podvodů (včetně daňových) a ilegálních obchodů s drogami. V současnosti se odhaduje, že výnosy domácí kriminální činnosti dosahují přibližně 14 miliard eur, což činí 1,8 % HDP. Akademický výzkum kromě toho naznačuje, že do Nizozemska za účelem ‚praní peněz‘ proudí rovněž významné množství výnosů z trestné činnosti páchané v zahraničí.“¹⁶⁹

Právní úpravy proti praní špinavých peněz

Zákon o boji s praním špinavých peněz a financováním terorismu [*Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, Wwft*], jímž se do nizozemského právního řádu zavádí třetí novelizace Směrnice EU proti praní špinavých peněz,

vstoupil v platnost 1. srpna 2008.¹⁷⁰ Závěr učiněný FATF je ten, že Nizozemsko ohrožuje problém praní špinavých peněz kvůli velkým finančním centrům, otevřenosti vůči obchodu a vysokému objemu trestné činnosti. Hlavní zdroje výnosů z trestné činnosti v Nizozemsku jsou (daňové) podvody a ilegální drogy.¹⁷¹ I když v Nizozemsku existují platná preventivní opatření i právní rámec, neplní mezinárodní normy v oblasti zveřejňování informací o skutečném vlastnictví, kontroly a dohledu nad podezřelými transakcemi a informování o nich. Nizozemská finančně-informační jednotka¹⁷² zaznamenala v roce 2010 celkem 30 358 podezřelých transakcí, v roce 2011 celkem 23 224 podezřelých transakcí a v roce 2012 celkem 23 834 podezřelých transakcí, avšak nezveřejňuje údaje o počtu skutečně prokázaných podvodů.

Transparentnost v oblasti platby daní a skutečných vlastníků

Nizozemsko uzavřelo celkem 29 úmluv o výměně daňových informací (z nichž 25 s nespolupracujícími jurisdikcemi)¹⁷³ a 91 bilaterálních dohod o zamezení dvojímu zdanění.¹⁷⁴ Údaje o počtu žádostí o poskytnutí informací na základě úmluv o výměně daňových informací nejsou zveřejňovány, ministerstvo financí nicméně poskytlo tyto údaje v rámci našeho dotazování. Z odpovědi vyplývá, že v roce 2011 obdrželo Nizozemsko 423 žádostí o poskytnutí informací (bylo poskytnuto 527 konkrétních odpovědí, včetně některých z předchozího roku). Hodnocení úrovně spolupráce holandské daňové správy v této oblasti je pozitivní, Nizozemsko je však zároveň nabádáno k aktualizaci těch ustanovení o výměně informací ve stávajících dohodách o zmezení dvojímu zdanění, která již nevyhovují mezinárodním standardům.¹⁷⁵

Holandské právnické osoby podléhají občanskému zákoníku a zákonu o obchodním rejstříku.¹⁷⁶ Existují však výjimky v oblasti zveřejňování finančních údajů, které umožňují zatajovat informace o daňových odvodech.¹⁷⁷ Informace uchovávané v obchodním rejstříku jsou veřejně a zdarma dostupné on-line.¹⁷⁸ Nizozemské zákony neumožňují vytváření právních forem, jako jsou např. trusty nebo *Treuhand*, v zemi však existují tzv. „trustové kanceláře“ umožňující existenci prázdných společností (např. vystupují v roli členů správních a dozorčích orgánů nebo administrují jejich finance). Nizozemská centrální banka registruje přibližně 12 000 těchto „zvláštních finančních institucí“ (SFIs) a odhaduje se, že přibližně 8 500 nadnárodních společností má v Nizozemsku alespoň jednu takovouto „prázdnou“ společnost v podobě poštovní schránky. Role zvláštních finančních institucí spočívá v tom, že jimi prochází finanční operace, příjmy z licenčních poplatků, úvěry a úroky či dividendy vyplácené mezi mateřskou firmou a jejími dceřinými společnostmi.¹⁷⁹ V roce 2010 dosáhla celková aktiva těchto společností výše 2,9 bilionu eur. Koncentrace aktiv je velice významná – například pouhých 10 SFIs vlastní 14 % celkových aktiv.¹⁸⁰

Skuteční vlastníci musí nizozemskému obchodnímu rejstříku odhalit svoji identitu pouze v případě, kdy vlastní 100 % podíl v dané společnosti. Toto ustanovení kritizoval MMF i mnoho dalších,¹⁸¹ protože podle nich neodpovídá mezinárodním standardům v oblasti ověřování totožnosti skutečných vlastníků.¹⁸² Dochází pochopitelně k manipulaci velikosti podílů s cílem vyhnout se této povinnosti.¹⁸³ Vláda ohlásila svůj záměr vybudovat rejstřík obsahující údaje o vlastnictví právnických osob, který však nebude přístupný veřejnosti.¹⁸⁴ V roce 2011 poznamenala FATF ve své zprávě o Nizozemsku, že povinnost poskytovat informace o podílnících daňovým úřadům se nevztahuje na osoby s tzv. „požívacím právem“ (tzv. usufruktáře, pozn. editora)¹⁸⁵ a další osoby mající prospěch z podílů ve společnostech.¹⁸⁶

Holandská vláda po společnostech nevyžaduje vykazování hospodaření po jednotlivých státech, ani nemá v úmyslu tento typ výkaznictví zavádět před koncem roku 2013.

Podpora regulace na úrovni EU

Nizozemská vláda obecně podporuje návrhy Evropské komise týkající se novelizace Směrnice o boji s praním špinavých peněz. Stávající kabinet se zvláště zajímá o tři oblasti: (1) rozdíly mezi směnicí a standardy prosazovanými FATF by měly být co nejmenší; (2) měl by existovat dostatečný prostor pro implementaci národní politiky, a to především v oblastech, v nichž mají členské státy plné kompetence; (3) měl by se konzistentně a na všech úrovních (vláda, instituce, supervizor) aplikovat postup založený na míře rizika.¹⁸⁷

Na otázku, zda by v rámci novely Směrnice o boji s praním špinavých peněz neměl být vytvořen veřejně přístupný rejstřík skutečných vlastníků, odpověděly holandské úřady záporně.¹⁸⁸ Vláda považuje OECD za vhodné diskusní fórum v této oblasti a navrhuje, že by se měla pozornost soustředit na sběr informací, které pomohou efektivnímu výběru daní, nikoli občanské odpovědnosti.

Nizozemská vláda je toho názoru, že trestné činy v oblasti daní by měly automaticky vést k obvinění z praní špinavých peněz, přičemž toto ustanovení by mělo být zahrnuto do třetí novely Směrnice o boji s praním špinavých peněz.¹⁸⁹

Ohledně kroků nizozemské vlády v otázce zavedení povinnosti vykazovat výsledky hospodaření společností po jednotlivých zemích (CBCR) na celoevropské úrovni, panují nejasnosti. Přesto, že kabinet nedávno potvrdil, že připravuje parlamentní rezoluci na podporu CBCR na evropské úrovni,¹⁹⁰ jiné dokumenty se zmiňují pouze o podpoře rozšíření platnosti Směrnice CRD IV požadující vyšší transparentnost po bankách i na další sektory. Vláda rovněž nepodporuje jednostrannou aplikaci CBCR, přičemž argumentuje tím, že by to mělo negativní hospodářské dopady a narušilo by to rovné podmínky pro podnikání.¹⁹¹ Německý list *Süddeutsche Zeitung* nedávno uveřejnil zápis z debaty pracovní skupiny Rady

o CBCR na jejím setkání 17. září 2013. Z něj je patrné, že ze všech 28 členských států byly pro zahrnutí CBCR do balíku povinností týkajících se vykazování finančních výsledků pouze Francie a Belgie. Rovněž se v něm uvádí, že nizozemský zástupce pronesl dlouhý projev proti přijetí CBCR.¹⁹²

Podpora regulace na globální úrovni

Nizozemsko nepodporuje vznik mezivládního orgánu pro daňové záležitosti pod záštitou OSN, ale namísto toho považuje za ideální fórum pro řešení mezinárodních daňových otázek OECD. Podporuje vytvoření globálního systému automatické výměny informací, navrhuje nicméně, že i zde musí hrát hlavní roli OECD prostřednictvím společné konvence Rady Evropy a OECD.¹⁹³

Oficiální rozvojová spolupráce a koherence politik pro rozvoj

Nizozemská vláda aktivně podporuje mobilizaci domácích zdrojů rozvojových zemí¹⁹⁴, je nicméně nejasné, do jaké míry je tím myšlen i boj s úniky kapitálu v daňové oblasti a obcházení daňových povinností. Neprobíhá například žádný výzkum ani příprava plánů k zamezení tomu, aby byly nizozemské právnické osoby využívány nadnárodními společnostmi operujícími v rozvojových zemích k obcházení placení daní v těchto státech. Jako pozitivní lze hodnotit revidování daňových úmluv s cílem zamezit jejich zneužívání. Není však úplně zřejmé, zda tato opatření dokážou sama o sobě účinně zamezit úniku kapitálu z těchto zemí přes Nizozemsko. Nedávno ohlášenou iniciativu na vytvoření metodiky pro hodnocení dopadů nizozemské zahraniční hospodářské politiky a koherence rozvojové politiky lze považovat za vítaný krok správným směrem.¹⁹⁵

Nizozemská bilaterální pomoc není podmíněna zavedením daňových pravidel. Vláda nevyžaduje po společnostech, s nimiž v oblasti rozvojové pomoci spolupracuje, aby výsledky svého hospodářství vykazovaly po jednotlivých zemích. Byly nicméně ohlášeny jisté plány vyloučit z oblasti rozvoje privátního sektoru firmy, které obcházejí svou daňovou povinnost prostřednictvím přesouvání zisků, k němuž využívají umělé struktury.¹⁹⁶

Závěr

Nizozemsko přijímá některé velmi zajímavé kroky v oblasti zvyšování koherence rozvojové politiky. I nadále však existují vážné obavy ohledně role, kterou různé součásti nizozemského hospodářství hrají ve vztahu k úniku kapitálu v daňové oblasti. I na evropské a celosvětové úrovni se zdá být nedostatečná vůle k podpoře změn změřených na snížení úniku kapitálu souvisejícího s daněmi a erozi daňové základny rozvojových zemí, které by mohly mít skutečný efekt.

Velká Británie

Obecný přehled

V roce 2013 dosáhla Velká Británie v prvních třech čtvrtletích poprvé od roku 2010 růstu, přičemž v roce 2014 se očekává jeho další mírné zvýšení.¹⁹⁷ Rozpočtový schodek dosahující 7,4 % HDP je však i nadále jeden z nejvyšších mezi zeměmi skupiny G20.¹⁹⁸

Daňová kvóta dosahuje ve Velké Británii 37,4.¹⁹⁹ Celkové daňové břemeno je mírně degresivní, přičemž pro 20 % nejchudších je míra zdanění 36,6 % oproti 35,5 % u nejbohatších 35 %.²⁰⁰

V posledním roce byla otázkám daní a transparentnosti ve Velké Británii věnována velká pozornost a vláda je zařadila jako své hlavní téma v rámci summitu skupiny G8, který se konal v severoirském Lough Erne. Rovněž obě komory parlamentu provádějí svá šetření v oblasti daní. Výbor pro veřejné finance britské Dolní sněmovny prošetřuje široce medializované daňové nesrovnalosti týkající se společností Google, Amazon a Starbucks. Stejně popularity se dostalo i bezprecedentnímu prohlášení, v němž se společnost Starbucks zavázala v příštích dvou letech odvést vždy nejméně 20 milionů liber (24 milionů eur) na dani z příjmu právnických osob.²⁰¹

Aktuální objem nezaplacených firemních daní podle odhadu britské vlády dosahuje 35 miliard liber (43 miliard eur).²⁰² Metodika použitá u tohoto odhadu se však dočkala kritiky, protože údajně nepostihuje plný rozsah obcházení daňových povinností a dalších významných daňových ztrát. Jiné odhady ukazují, že by objem nezaplacených daní mohl být výrazně vyšší.²⁰³

Použitá metodika podle všeho nezachycuje plný rozsah úniku kapitálu souvisejícího s daněmi a přesto, že se vláda snaží věnovat problematice daní a transparentnosti, nemá podle všeho žádný vlastní odhad. Vláda poukazuje na výnosy získané díky opatřením jako je např. dohoda o zveřejňování údajů uzavřená s Lichtenštejnskem, na nichž se snaží dokládat svoji snahu o pečlivější zdanění aktiv v offshore centrech a důslednější dodržování daňových pravidel.²⁰⁴

Rozvojová pomoc poskytnutá Velkou Británií by měla v tomto finančním roce konečně dosáhnout 0,7 % HND, což je závazek, který potvrdily jak strany vládní koalice, tak opozice. Tato otázka nicméně vyvolala veřejnou debatu: zatímco nevládní organizace tento krok veřejně podpořily, některá média naopak nešetří kritikou. V reakci na tuto debatu přišlo ujištění, že rozvojová pomoc je poskytována ve vlastním zájmu Velké Británie. Zároveň se otevřela diskuze o tom, zda by nebylo vhodné zahrnout do rozvojové spolupráce výdaje i v jiných oblastech (např. i na obranu).

Veřejná debata o tom, do jaké míry britská rozvojová spolupráce podporuje rozvojové země v jejich snaze generovat vlastní zdroje příjmů, je minimální. Pravděpodobně v reakci na vyšetřování Výboru pro mezinárodní rozvoj britské Dolní sněmovny Velká Británie postupně zvyšuje podporu v oblasti posilování kapacit rozvojových zemí pro lepší výběr daní. Projevilo se to i v závěrečné

deklaraci summitu G8, kde se jasně hovoří o tom, že pro rozvojové země je velmi důležité, aby došlo k mezinárodní daňové reformě.

Bez odpovědi však zůstávají některé otázky týkající se například toho, jak velkou váhu Velká Británie přikládá mezinárodní spolupráci v oblasti daní a daňových reform. Jakkoli se politická rétorika v posledním roce točila kolem tématu spolupráce, hlavním britským politickým zájmem je i nadále mít co nejkonkurenceschopnější daňový režim v rámci celé skupiny G20. Některá opatření přijatá za tímto účelem nicméně čelí vzrůstající kritice, neboť podřívají mezinárodní spolupráci.²⁰⁵ Další zájem v případě Velké Británie budí britská zámořská teritoria a území podléhající britské koruně, která hrají významnou úlohu při daňových únicích, obcházení daňových povinností a úniku kapitálu.

Velká Británie je jedním z největších světových finančních center. Soustředí se v ní 18 % světového trhu offshorových finančních služeb.²⁰⁶ Umístila se na 21. místě Indexu finančního tajemství (Financial Secrecy Index¹⁾), s dosaženým skóre 40.²⁰⁷ Některá zámořská teritoria a závislá území²⁰⁸ se na Indexu finančního tajemství umístila výše než samotná Velká Británie, přičemž jejich skóre je podstatně vyšší.²⁰⁹ Při společném hodnocení by se Velká Británie společně se svými zámořskými a závislými územími v Indexu finančního tajemství umístila jako první.²¹⁰

Právní úpravy proti praní špinavých peněz

Třetí zpráva ze vzájemného hodnocení FATF týkající se Velké Británie byla dokončena v roce 2007. Autoři zprávy konstatovali, že opatření, která Velká Británie přijala, jsou se 40 doporučeními FATF v 19 případech zcela v souladu, v 9 případech jsou v většině v souladu, v 9 případech vyhovují jen částečně a ve třech případech jsou opatření nevyhovující.²¹¹ Země byla proto až do roku 2009 podrobována pravidelným následným hodnocením. Tehdy bylo odsouhlaseno, že došlo k dostatečným změnám, aby bylo možné přejít do režimu aktualizací prováděných každé dva roky.²¹² Přesto, že se hodnocení Velké Británie ze strany FATF zlepšilo, o tom, nakolik se ve skutečnosti zlepšily britské zákony, existují i nadále pochybnosti. Například Financial Services Authority ve své zprávě z roku 2011 uvádí, že při posuzování opatření, která banky přijaly proti praní špinavých peněz, byly zjištěny „vážné nedostatky podobného rázu u mnoha společností.“²¹³ To se odrazilo i ve výchozím hodnocení AML z června 2013, jehož autoři dochází k závěru, že „je pravděpodobné, že některé banky operují s výnosy z korupce a dalších finančních trestných činů.“²¹⁴

Britská finanční zpravodajská jednotka (Financial Intelligence Unit – UKFIU) tvoří od roku 2006 součást Agentury pro boj s významným organizovaným zločinem (Serious Organised Crime Agency) a v současnosti spadá pod Národní úřad pro boj se zločinem (National Crime Agency).

¹⁾ Více informací o Indexu finančního tajemství můžete najít v informačním listu Glopolis, který je dostupný na <http://glopolis.org/cs/clanky/infolist-mira-financniho-tajemstvi-zustava-stale-vysoka/> [pozn. editora].

Zámořská teritoria a závislá území nejsou členy FATF a tím pádem ani nepodléhají jejímu hodnocení. Závislá území se nicméně nedávno dostala pod dohled MONEYVALu a zámořská území zase hodnotí MMF (ta, která se nacházejí v Karibiku, spadají pod karibskou FATF). EU vypracovala seznam třetích zemí/jurisdikcí, jejichž opatření proti praní špinavých peněz jsou srovnatelné se třetí novelizací AMLD. Na tomto seznamu se nacházejí závislá území, ale nikoli zámořská teritoria.²¹⁵ Zpráva britského Výboru pro veřejné finance z roku 2008 vyjadřuje pochybnosti ohledně schopnosti zámořských teritorií vyšetřovat trestné činy související s praním špinavých peněz, což se týká zejména menších finančních center.²¹⁶

Transparentnost v oblasti platby daní a skutečných vlastníků

Na počátku roku 2012 existovalo ve Velké Británii odhadem na 4,8 milionu soukromých podniků, z toho 3 miliony jsou podniky s jediným majitelem (ekvivalent OSVČ, pozn. editora), 1,3 mil. tvoří kapitálové společnosti a 448 tisíc jsou tzv. partnerské společnosti, kde jsou vlastníci zároveň zaměstnanci.²¹⁷ Počty trustů a nadací známy nejsou, neboť u nich není nutná formální registrace a vláda zřízení rejstříku trustů nepovažuje za nutné.²¹⁸

Výroční závěrky společností by měly být²¹⁹ každoročně předávány britskému obchodnímu rejstříku, z něž lze za malý poplatek získat.²²⁰ Účetní výkaznictví musí respektovat buďto zásady stanovené IFRS nebo britskou verzi Obecně přijatých účetních zásad (GAAP). Účetní dokumenty musí obsahovat:

- „účetní rozvahu“ obsahující veškerá aktiva a pasiva společnosti k poslednímu dni finančního roku
- „výkaz zisků a ztrát“ obsahující příjmy společnosti, její provozní náklady a zisk či ztrátu dosažené v příslušném finančním roce
- poznámky k účetnictví
- zprávu představenstva
- auditorskou zprávu.

Na účetní rozvaze musí být vytištěno jméno ředitele, který musí rozvahu rovněž podepsat.

Velká Británie se zavázala k co nejrychlejšímu zavedení nových požadavků na vykazování výsledků těžbařských společností a rovněž hodlá plně implementovat Směrnici o kapitálové přiměřenosti (CRD IV), která se týká finančního sektoru.²²¹ V případě zavádění povinnosti vykazovat výsledky po jednotlivých zemích i v ostatních sektorech, zastávala Velká Británie až do roku 2013 názor, že toto rozšíření nemá význam.²²²

Tento postoj se podle všeho začal v roce 2013 mírně měnit, a to především díky skupině G8, která začala podporovat vykazování výsledků hospodaření firem po jednotlivých zemích, které by však bylo k dispozici výhradně daňovým úřadům. Tento názor v současnosti prosazuje OECD prostřednictvím iniciativy BEPS. V souvislosti s tímto závazkem se oficiální postoj britské vlády k požadavku veřejně dostupných účetních zpráv posunul v tom smyslu, že „vláda neplánuje měnit dosavadní návrh požadující zveřejňovat finanční zprávy.“²²³

Rovněž postoj Velké Británie ohledně transparentnosti údajů o skutečném vlastnictví společností doznal během posledního roku zásadního posunu, toto téma taktéž vévodilo summitu zemí G8 v Lough Erne. Stávající britský systém je z hlediska prevence zneužívání hodnocen jako jeden z nejhorších.²²⁴ To se však brzy změní, neboť Velká Británie se zavázala vytvořit veřejný rejstřík skutečných vlastníků firem.²²⁵ Prostřednictvím skupiny G8 Británie rovněž vyzývá všechny její další členy, zámořská teritoria a závislá území, aby přijali akční plány v oblasti transparentního vlastnictví společností.²²⁶

Podpora regulace na úrovni EU

Velká Británie je výrazným zastáncem vyšší transparentnosti v odvětví těžby nerostů a podle všeho podporuje rovněž ambiciózní verzi Směrnice proti praní špinavých peněz. V obou případech jde o procesy či iniciativy vedené EU. Na druhé stranu Velká Británie nepodporuje další legislativní změny v oblasti finančního reportování poté, co byly začátkem roku představeny požadavky na vykazování po jednotlivých zemích pro banky v rámci směrnice CRD IV. V situaci, kdy skupina G8 dospěla ke shodě o tom, že by měly být výsledky hospodaření firem v jednotlivých zemích k dispozici daňovým úřadům, zůstává Velká Británie jediným odpůrcem takového způsobu vykazování hospodářských výsledků na úrovni EU. Zdůvodnění tohoto postoje nicméně doznalo změn: od argumentu, že není jasný přínos vykazování po jednotlivých zemích, k tomu, že přínosem může být dostupnost takových informací pouze daňovým úřadům.²²⁷

Z hlediska britské podpory evropské právní úpravě mohou britská zámořská teritoria a závislá území představovat problém. S výjimkou Gibraltarů není žádné zámořské teritorium ani závislé území členem EU, přičemž některé členské státy EU používají odlišné režimy panující v britských zámořských teritoriích a závislých územích²²⁸ jako omluvu pro své odmítavé stanovisko vůči ambicióznější evropské regulaci s poukazem na to, že nejprve je třeba nalézt záruky, že zámořská teritoria a závislá území budou plnit evropská pravidla.²²⁹

Podpora regulace na globální úrovni

V roce 2013 Velká Británie hlasitě podporovala posílení globální regulace, přičemž konzistentně zastávala stanovisko, že jediným způsobem, jak dosáhnout zásadního posunu, jsou změny na světové úrovni.²³⁰ Velká Británie například veřejně i finančně podporuje proces BEPS a prosadila otázky transparentnosti a daní na agendu jednání summitu G8 konaného na její domácí půdě.

Velká Británie je rovněž velmi hlasitým stoupencem automatické výměny informací. Kromě toho, že s USA uzavřela dohodu o dodržování FACTA, podepsala rovněž úmluvy o automatické výměně informací se svými zámořskými teritorii a závislými územími a účastní se též pilotního projektu G5 zaměřeného na automatickou výměnu informací. Zámořská teritoria a závislá území se rovněž zavázala přistoupit k Úmluvě o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech (Multilateral Convention on Mutual Assistance in Tax Matters). Podrobnosti o výměně informací mezi Velkou Británií a jednotlivými státy nebylo možné získat, neboť Británie poskytování takovýchto informací považuje za porušení smluvních podmínek o výměně informací. K dispozici jsou tudíž pouze souhrnné údaje.

Ozývají se nicméně kritické hlasy, že zatímco se verbálně hlásí k podpoře globální regulace, přijímá Velká Británie jednostranné kroky, ohrožující globální reformy.²³¹ Britská podpora globální regulaci se také omezuje pouze na určité oblasti. To je dobře patrné z vládní odpovědi poskytnuté v rámci vyšetřování, které vedl Výbor pro mezinárodní rozvoj, v níž vláda odmítla představu o vytvoření mezinárodních závazných standardů pro zveřejňování účetních údajů s vysvětlením, že jde o příliš obtížný úkol.²³² Závažnost takového stanoviska se zvýší, vezmeme-li v potaz, že závislá území ve své odpovědi na stejnou otázku uvedla, že splňují stávající mezinárodní normy a svá pravidla změní jedině tehdy, pokud to po nich budou vyžadovat mezinárodní pravidla.²³³

Existují rovněž určité obavy, že britský přístup k návrhům na globální úrovni se omezuje pouze na interpretaci, již zastávají OECD a G20. Velká Británie tradičně podporuje reformní procesy v rámci OECD i G20 a přesto, že hovoří o potřebě zajistit, aby změny pomohly i rozvojovým zemím,²³⁴ příliš se nezmiňuje o tom, jak tohoto cíle dosáhnout, ani o schopnosti uvést pravidla OECD a G20 do praxe.²³⁵ Velká Británie se stabilně brání myšlence posílení role či navýšení zdrojů Výboru expertů OSN pro daňové otázky.

Oficiální rozvojová spolupráce a koherence politik pro rozvoj

Velká Británie podporuje posilování kapacit daňových úřadů v rozvojových zemích pro výběr daní a zavázala se k dodržování některých doporučení Výboru pro mezinárodní rozvoj britské Dolní sněmovny i k navýšení dosud poskytované podpory. Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj (Department for International Development – DFID) financuje 48 programů zaměřených na oblast daní ve 20 zemích celkovou roční částkou ve výši 20

milionů liber (24 milionů eur).²³⁶ Tato suma odpovídá průměru za posledních pět let.²³⁷ V rozpočtu na rok 2013 se objevuje Oddělení pro rozvoj kapacit rozvojových zemí (Developing Countries Capacity Building Unit), pro něž se počítá s 3 miliony liber (3,6 miliony eur) První aktivity tohoto oddělení budou směřovat na podporu a rozvoj kapacit států Jižní Afriky.²³⁸

Velká Británie nezavazuje příjemce oficiální rozvojové spolupráce k dodržování daňových doporučení vydaných Světovou bankou, OECD ani MMF.²³⁹ Velká Británie se nicméně stabilně brání myšlence posílení mandátu či navýšení zdrojů Výboru expertů OSN pro daňové otázky. Opakovaně jsou rovněž vznášeny dotazy ohledně činnosti a daňových zásad CDC (Commonwealth Development Corporation je britská vládní instituce pro financování rozvoje, která spadá pod Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj).²⁴⁰ Výbor pro mezinárodní rozvoj opakovaně doporučuje, že CDC by měla každoročně zveřejňovat údaje o daňových odvodech manažerů fondu a společnosti, do nichž fond investuje, by měly vykazovat účetní zprávy po jednotlivých zemích.²⁴¹ Vláda ve své odpovědi uvedla, že zveřejňování informací na úrovni společnosti brání dohody o nakládání s důvěrnými údaji,²⁴² že však zveřejňuje údaje o zaměstnancích a zaplacených daních, a to v sumě za všechny země, do nichž investice směřovaly.²⁴³ Byly rovněž vzneseny dotazy, zda CDC při svých investicích nevyužívá daňových rájů,²⁴⁴ přičemž údaje z nedávné doby ukazují, že téměř polovina všech investic realizovaných v letech 2011–12 prošla některým z daňových rájů.²⁴⁵

I nadále není jasné, do jaké míry se britské vládě daří promítat otázky boje s úniky kapitálu v daňové oblasti do různých rezortů (kromě posilování kapacit). Výbor pro mezinárodní rozvoj také doporučil, že by ministr pro mezinárodní rozvoj měl získat pravomoci v oblasti daňové a fiskální politiky a nové britské zákony v daňové oblasti by měly být posuzovány z hlediska svých dopadů na rozvojové země. Vláda obě tato doporučení na zvýšení koherence odmítla.²⁴⁶

Závěr

Summit G8 i s ním související kampaně vedly k rozvoji britské debaty o dopadech úniku kapitálu souvisejícího s daněmi. Tato debata doposud běží a zaměřuje se na národní i evropská pravidla a dopady na rozvojové země. Přinejmenším na národní úrovni je tato debata velmi živá a přispěla k zásadnímu posílení zájmu politiků o toto téma. Stále však existují otazníky ohledně toho, jak účinně se podaří politickou rétoriku přetavit ve smysluplné změny, a to jak ve Velké Británii, tak i v zámořských teritoriích a závislých územích. V následujících letech je třeba pečlivě sledovat naplňování závazků a také v některých oblastech posílit aktivitu. Praktického naplnění se doposud například nedočkala otázka toho, jak bude Velká Británie rozvojové země podporovat, aby se aktivněji zapojovaly do globálních procesů, ani nejsou známy konkrétní kroky umožňující lepší analýzu propojení role, již Velká Británie hraje v oblasti úniku kapitálu souvisejícího s daněmi, a jejího dopadu na oblast rozvoje z pohledu koherence politik pro rozvoj.

Poznámky

- 1 Pro více informací viz Financial Secrecy Index <http://www.financialsecrecyindex.com/>
- 2 Pro více informací viz Tax Justice Network http://www.taxjustice.net/cms/front_content.php?idcat=101
- 3 Viz slovníček pojmů pro správné pochopení užití termínu v této zprávě.
- 4 Viz slovníček pojmů „predicate offence“ pro správné pochopení užití termínu v této zprávě.
- 5 Aktuální definici Evropské unie pro SME viz <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/>
- 6 Murphy, R. (2012). Closing the European Tax Gap. A report for Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament
- 7 Odhady pro rok 2010 činí od \$858,8 miliard až po \$1 138 miliard. Zdroj: Global Financial Integrity (2012). Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2001-2010. GFI odhaduje, že v případě Afriky okolo 3% nelegálních finančních toků je způsobeno korupcí. Kriminální activity činí 30-35% a komerční daňové úniky tvoří odhadem 60-65%, dostupné z www.gfintegrity.org/storage/gfip/documents/reports/gfi_africareport_web.pdf
- 8 Vzhledem ke skutečnosti, že tento údaj zahrnuje nelegální aktivity, jako například korupci, nelegální obchodování apod., je třeba předpokládat, že v případě odhalení by sice tyto kriminální aktivity mohly být zahrnuty do ekonomiky, na druhé straně, pokud by regulace praní špinavých peněz byla účinnější, patrně by k těmto aktivitám nedocházelo.
- 9 \$160 miliard za rok. Zdroj: Christian Aid (2008), Death and Taxes: The True Toll of Tax Dodging, dostupné z <http://www.christianaid.org.uk/images/deathandtaxes.pdf>
- 10 OSN (2013). The Millennium Development Goals Report, dostupné z <http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/report-2013/mdg-report-2013-english.pdf>
- 11 Concord (2013), Aidwatch report 2013, dostupné z <http://aidwatch.concordeurope.org/>
- 12 Ortiz, I. a Cummins, M. (2013). The Age of Austerity – a review of Public Expenditures and Adjustment Measures in 181 Countries, Initiative for Policy Dialogue and South Centre, dostupné z http://cadtm.org/IMG/pdf/Age_of_Austerity_Ortiz_and_Cummins.pdf
- 13 Tamtéž
- 14 Eurostat (2013). Taxation Trends in the European Union, Edice 2013, dostupné z http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2013/report.pdf
- 15 OECD. Consumption Tax Trends 2012, dostupné z <http://www.oecd.org/tax/consumption/oecdconsumptiontaxtrendspublications.htm>
- 16 Viz například KPMG online, 21. února 2013, Tisková zpráva: Average corporate tax rates continue decline, indirect tax rates rise, dostupné z <http://www.kpmg.com/sg/en/pressroom/pages/pr20130221.aspx>
- 17 Reuters online, 15. října 2012. Speciální zpráva: How Starbucks avoids UK taxes, dostupné z <http://www.reuters.com/article/2012/10/15/us-britain-starbucks-tax-idUSBRE89E-0EX20121015>
- 18 BBC news online. 16. října 2012, Starbucks'pai just £8.6m UK tax in 14 years', dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/business-19967397>
- 19 ActionAid prozkoumal všechny dostupné účetní zprávy Ilovo Sugar Irland od roku 2005, které jasně uvádí: "Společnost nemá žádné zaměstnance." ABF následně oznámila, že "společnost zaměstnává asi 20 osob; zprávy týkající se účtů společností tuto skutečnost nereflektují": http://www.actionaid.org/sites/files/actionaid/sweet_nothings.pdf
- 20 ActionAid (2013), Sweet Nothings, dostupné z http://www.actionaid.org/sites/files/actionaid/sweet_nothings.pdf
- 21 ActionAid, (2013), Sweet Nothings, http://www.actionaid.org/sites/files/actionaid/sweet_nothings.pdf Odpověď ABF na nálezy ActionAid dostupné zde: http://www.abf.co.uk/media/news/2013/media_statement_on_actionaid_report Odpověď ActionAid na zprávu ABF na tomto odkazu: <http://www.actionaid.org.uk/news-and-views/five-questions-for-associated-british-foods-to-answer-in-relation-to-actionaids-sweet>
- 22 Viz více na <http://offshoreleaks.icij.org/>
- 23 ICIJ, 6. dubna 2013, French Banks Traded in Secrecy, dostupné z <http://www.icij.org/offshore/french-banks-under-palm-trees>
- 24 ICIJ, 4. dubna 2013 Deutsche Bank Helped Customers Maintain Hundreds of Offshore Entities, dostupné z <http://www.icij.org/offshore/deutsche-bank-helped-customers-maintain-hundreds-offshore-entities>
- 25 The Guardian Online, 25. listopadu 2012, Sham directors: the woman running 1,200 companies from a Caribbean rock, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk/2012/nov/25/sham-directors-woman-companies-caribbean>

- 26 ICIJ, 3. dubna 2013, Taxmen Have Little Clue of Offshore Companies Owned by Greeks, dostupné z <http://www.icij.org/offshore/greek-tax-authorities-have-little-clue-about-offshore-companies-owned-citizens>
- 27 Henry, J.S. (2012). The Price of Offshore Revisited, Tax Justice Network, dostupné z http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Price_of_Offshore_Revisited_120722.pdf
- 28 Africká rozvojová banka a Global Financial Integrity (2013), Společná zpráva: Illicit Financial Flows and the Problem of Net Resource Transfer from Africa 1980-2009, dostupné z <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publications/Illicit%20Financial%20Flows%20and%20the%20Problem%20of%20Net%20Resource%20Transfers%20from%20Africa%201980-2009.pdf>
- 29 Marriage, A. (2013), Secret Structures, Hidden Crimes, dostupné z <http://eurodad.org/files/integration/2013/01/Secret-structures-hidden-crimes-web.pdf>
- 30 Evropská unie, Směrnice 2013/36/ EU of the European Parliament and of the Council, 26 June 2013. On access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, s 47, dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0338:0436:EN:PDF>
- 31 Bloomberg online, 23. května 2013, EU Seeks Country-by-Country Tax Disclosure for Large Companies, <http://www.bloomberg.com/news/2013-05-23/eu-seeks-country-by-country-tax-disclosure-for-large-companies.html>
- 32 Hagelüken, A. "Transparenz, nein danke!", Süddeutsche Zeitung, 10. října 2013, znovu vydané na www.sven-gjiegold.de/2013/transparenz-nein-danke/
- 33 Financial Action Task Force, International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation - The FATF Recommendations, dostupné z http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf
- 34 Global Witness (2013), Briefing: Anonymous Shell companies, dostupné z <http://www.globalwitness.org/sites/default/files/library/Anonymous%20Companies,%20updated%20September%202013.pdf>
- 35 Evropská komise, Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing, COM/2013/045 final - 2013/0025 (COD), dostupné z http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!cell-expl!prod!DocNumber&lg=EN&type_doc=COMfinal&andoc=2013&nu_doc=45
- 36 Evropská komise (2012), Communication from the Commission to the European Parliament and the Council - An Action Plan to strengthen the fight against tax fraud and tax evasion, COM(2012) 722 final, dostupné z http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_fraud_evasion/com_2012_722_en.pdf
- 37 Prohlášení přijaté zeměmi G20 v Rusku v září 2013 – viz <http://www.g20.org/documents/>
- 38 Transparency International, 21. května 2013, Tisková zpráva: EU leaders must end financial secrecy, znovu vydáno na <http://taxjustice.blogspot.ch/2013/05/transparency-international-eu-leaders.html>
- 39 Odpověď NNO na akční plan OECD BEPS (2013). Fixing the Cracks in Tax, dostupné z http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Fixing_130902_the_Cracks.pdf
- 40 Doloženo nálezy této zprávy, viz také Christian Aid (2013), Automatic for the People, dostupné z http://www.christianaid.org.uk/Images/Automatic_information_exchange_briefing.pdf
- 41 CFCD-Terre Solidaire (2011), Paradis Fiscaux: Le G20 de la Dernière Chance dostupné z <http://ccfd-teresolidaire.org/IMG/pdf/ccfd-rapport-g20-2011-net-2.pdf>
- 42 Index finančního tajemství 2013 dostupný z <http://www.financialsecrecyindex.com/introduction/fsi-2013-results>
- 43 Pascal St Amans, zástupce OECD na výročním fóru OECD 2013 k daním
- 44 Viz více na <http://www.un.org/esa/ffd/tax/>
- 45 Norské ministerstvo zahraničních věcí, Sharing for Prosperity, Meld. s. 25 (2012-2013), dostupné z <http://www.regjeringen.no/en/dep/ud/documents/propositions-and-reports/reports-to-the-storting/2012-2013/meld-st-25-20122013-2/9.html?id=732532>
- 46 Viz například <http://www.socialwatch.org/node/13313>
- 47 Doloženo nálezy této zprávy
- 48 Concord (2013). Zpráva AidWatch
- 49 <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/130/130.pdf>, viz především s. 72-75
- 50 Africká rozvojová banka a Global Financial Integrity (2013), Společná zpráva: Illicit Financial Flows and the Problem of Net Resource Transfer from Africa 1980-2009, dostupná na <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publica->

- tions/Illicit%20Financial%20Flows%20and%20the%20Problem%20of%20Net%20Resource%20Transfers%20from%20Africa%201980-2009.pdf
- 51 Evropská komise (2013), Spring European economic forecast, s. 46-47, http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/czech_republic_en.htm, citováno v červenci 2013
- 52 Bisnode/Czechia (2013), Zájem o daňové ráje roste (tisková zpráva). Dostupné z <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/469-tz130211>, citováno v červenci 2013
- 53 TOŽIČ K A, Tomáš (2011), Rozsah a náklady daňových úniků v České republice a ve světě in TOŽIČ K A, Tomáš (ed.) Česká republika se řítí do smrtící spirály – národní zpráva české koalice Social Watch za rok 2011, s. 13 – 18. Ekumenická Akademie Praha, 2011, Dostupné z http://www.socialwatch.cz/wp-content/uploads/2012/08/monitorovaci-zprava-SW-za-rok-2011_Cesko-se-riti-do-smrtici-spiraly1.pdf, citováno v červenci 2013
- 54 Tamtéž
- 55 V případě České republiky ekonomická kriminalita představuje především podvody, daňové úniky, zneužívání dat v obchodních vztazích a trestných činů jako obchod s drogami, lidmi a pašeráctví.
- 56 MONEYVAL (2011), Report on Fourth Assessment Visit, Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Czech Republic. MONEY VAL 2011. Dostupné z <http://www.fatf-gafi.org/countries/a-c/czechrepublic/>, citováno v červenci 2013
- 57 Od roku 2006 měla Česká republika středopracivou vládu. Poslední vláda Petra Nečase musela rezignovat z důvodu podezření ze zneužití pravomocí v červnu 2013. Dne 10. července 2010 byla jmenována nová úřednická vláda. Výsledky předčasných voleb z konce října 2013 budou se vši pravděpodobností povedou k sestavení středolevicové vlády v čele se sociálnědemokratickým premiérem.
- 58 Lidovky.cz. (2013). Kalousek: Odchod firem do daňových rájů nás stojí miliardy. Lidovky.cz, 7. dubna 2013. Dostupné z http://www.lidovky.cz/kalousek-presidlenim-firem-do-danovych-raj-u-prichazime-o-miliardy-10g-/zpravy-domov.aspx?c=A130407_124541_In_domov_mct (citováno v červenci 2013)
- 59 Tamtéž
- 60 V České republice se FIU nazývá Finanční analytický útvar (FAU).
- 61 Každý návrh FAU má formu trestního oznámení, a tím je zároveň podnětem pro zahájení oficiálního policejního vyšetřování.
- 62 Finanční analytický útvar (2013), Výroční zpráva 2012. Ministerstvo financí, Praha 2013. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero-vysledky-cinnosti-financniho-analytickeh>, citováno v srpnu 2013
- 63 Otázka týkající se počtu případů, které vedly k trestnímu řízení, by měla být směřována na Útvar odhalování korupce a finanční kriminality Policie České republiky. V případě počtu odsouzených osob může být situace ještě komplikovanější. Otázka by měla být adresována Ministerstvu spravedlnosti České republiky. Nicméně je velmi nepravděpodobné, že by podobné statistiky byly vedeny.
- 64 Vzhledem k odpovědi v dotazníku rozčlenění podle zemí není zpracováno.
- 65 Počet žádostí o informace od zahraničních finančních útvarů se v minulých 5 letech pohyboval mezi 142 a 191 ročně. Ve stejném období se počet žádostí o informace českým FAU pohyboval mezi 72 a 130 ročně (zdroj: FAU na základě dotazníku).
- 66 Nicméně je možné, že se společnost s anonymními akciami raději rozhodne přestěhovat do zahraničí, než aby zpřehlednila svoji vlastnickou strukturu. Tato společnost bude mít i tak stále možnost účastnit se soutěže o veřejné zakázky.
- 67 Na základě zákona Foreign Account Tax Compliance (FATCA) přijatého v roce 2010 v USA.
- 68 Na základě odpovědi uvedené v dotazníku.
- 69 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2010): Konceptce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017. Dostupné z http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html, citováno v srpnu 2013
- 70 Citace z odpovědi poskytnuté Ministerstvem financí ČR
- 71 Rekonstrukce státu (2013): Zrušení anonymních akcií. Dostupné z http://www.rekonstrukcestatu.cz/publikace/final_fs_faq_aa.pdf, navštívené v srpnu 2013.
- 72 Jde o společnosti Mehiläinen (viz například Yle, 21. listopadu 2011, Terveysbisneksessä osataan säästää veroissa, dostupné z http://yle.fi/uutiset/terveysbisneksessa_osataan_saastaa_veroissa/5457003), Terveystalo (viz například Kaleva, 8. listopadu 2012, Terveystalo kiistääharjoittavansa verokikkailua, dostupné z <http://www.kaleva.fi/uutiset/talous/terveystalo-kiistaa-harjoittavansa-verokikkailua/611671/>) a Attendo (viz například Finnwatch 29. října 2013, Puutteellinen sääntely sallii Attendon verokikkailun, accessible at <http://finnwatch.org/uutiset/113-finnwatch-puutteellinen-saaetely-sallii-attendon-verokikkailun>)

- 73 Například Helsingin Sanomat 3. srpna 2013, Ollilan yhtiöllä erikoinen yhteys piskuiseen veroparatiisiin , accessible at <http://www.hs.fi/talous/a1375414775934> a Helsingin Sanomat 21. září 2013, Ehrnroothillemiljoonamatkyt veroparatiisilistä , accessible at <http://www.hs.fi/talous/a1379663916607>
- 74 Tyto informace byly poprvé zveřejněny veřejnoprávním médiem Yle v relaci MOT: "Postiaveroparatiisista 8. dubna 2013", accessible at <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/04/08/postia-veroparatiisista>
- 75 Hirvonen, Markku, Pekka Lith ja Risto Waden (2010), Suomen kansainvälistyvä harmaa talous, Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2010, dostupné z <http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phxdocumentId=so17210161302877&cmd=download>
- 76 Finský parlament (2012), Tarkastusvaliokunnan mietintö 4/2012 vp. Valtion tilinpäätöskertomus 2011. Původní studie obsahovala částku 1,5 miliardy eur, ale později byla doplněna o informaci, že jde o pětiletý odhad. (Helsingin Sanomat, 8. srpna 2012, Veromenetyksistä uusi tulkinta, dostupné z <http://www.hs.fi/kotimaa/a1305590979631>)
- 77 Eurostat (2013), Eurostat News release: Taxation trends in the European Union, 29. dubna 2013, dostupné z http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/
- 78 OECD (2011), Revenue Statistics: Comparable Tables, dostupné z <http://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=21699>
- 79 Helsingin Sanomat, 22. května 2013, Katainen: verokilpailun oltava reilua, dostupné z <http://www.hs.fi/talous/Katainen+Verokilpailun+on+oltava+reilua/a1369189617069>
- 80 Například Index finančního tajemství Finsko neuvádí, dostupné na www.financialsecrecyindex.com
- 81 Financial Action Task Force (2007), Third Mutual Evaluation Report of Finland: Anti-money laundering and Combating the Financing of Terrorism, dostupné z <http://www.fatfgafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Finland%20full.pdf>
- 82 Financial Action Task Force (2013), Mutual Evaluation of Finland: 9th Follow-up report , dostupné z http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/Finland_FUR_2013.pdf
- 83 Tamtéž
- 84 Verohallinto, 1. listopadu 2012, Yhteisöjen ja yhteisetuoksien tuloverotuksen julkisten tietojen luettelo 2011, dostupné z http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Julkisuus_ja_tietosuoja/Verotuksen_julkiset_tiedot/Yhteisöjen_ja_yhteisetuoksien_tuloverotu%2824348%29
- 85 Jediná veřejně dostupná informace je zmínka o zahraničních pobočkách firmy ve výroční zprávě. Tyto informace je vyžadována na základě zákona o společnostech s ručením omezeným. Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti Finska (2012), Finnish Limited Liability Companies Act (unofficial translation), accessible at <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2006/en20060624.pdf>
- 86 Podrobnější informace o údajích, které musí společnosti vykazovat: Daňová správa: „Jak vykazovat výroční údaje – firmy a organizace“, dostupné z http://www.vero.fi/enUS/Companies_and_organisations/Annual_Information>Returns
- 87 The National Board of Patents and Registration in Finland, dostupné z <http://www.prh.fi/en/kaupparekisteri.html>
- 88 Financial Action Task Force (2007), Third Mutual Evaluation Report of Finland: Anti-money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, dostupné z <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Finland%20full.pdf>
- 89 Daňová správa uvádí, že nejvíce žádosti o informace pochází z členských států EU, zejména ze Švédska a Německa a také z Norska a Ruska. Zdroj: odpovědi uvedené zástupci Ministerstva financí v dotazníku.
- 90 Tamtéž
- 91 Podle finské legislativy, jakýkoli zločin – včetně daňových úniků – může být považován za praní špinavých peněz. Mezi roky 1994 – 2006 64 % podaných oznámení o podezřelých transakcích (STRs) souviselo s ekonomickou kriminalitou. Největší podíl na ekonomické kriminalitě měly daňové úniky (39 %). Zdroj: FATF, 2007.
- 92 Odpovědi uvedené zástupci Ministerstva financí v dotazníku
- 93 Vládní zdroj.
- 94 Tamtéž.
- 95 Tamtéž.
- 96 Viz například: Valtiovarainministeriö (2013), Suomen verosopimukset, dostupné z https://www.vm.fi/vm/fi/10_verotus/08-suomen-verosopimukset/index.jsp
- 97 Odpovědi uvedené zástupci Ministerstva financí v dotazníku.
- 98 Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) tvrdí, že v poslední době zintenzivnilo spolupráci s Ministerstvem financí a daňovou správou považuje za klíčovou prioritu v boji proti odlivu kapitálu a pro zajištění kvalitnější koherence politik pro rozvoj. Podle MZV mezi oběma ministerstvy probíhá spolupráce na politické

- i technické úrovni. Na druhé straně, Ministerstvo financí podobné informace neuvádí. Zdroj: odpovědi uvedené v dotazníku.
- 99** Informace vychází ze zprávy Kepa 2011 (2012) Yritysvastuuta vaivastuuttomia yrityksiä?, dostupné z <http://www.kepa.fi/julkaisut/julkaisusarjat/11368>
- 100** Evropská komise (2013), Hungary: Improving external balances amidst a lackluster economic performance, dostupné z http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2013_spring_forecast_en.htm, pp 72-73.
- 101** Eurostat (2013), Taxation trends in the European Union – Data for the EU Member States, Iceland and Norway. ISBN 978-92-79-28852-4. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- 102** Leiszen, M. (2013), 'Aid for Trade' or 'Aid to Trade' Hungarian Trade Relations and International Development. Budapest: Center for Policy Studies, Central European University. Dostupné z https://cps.ceu.hu/sites/default/files/field_attachment/page/node-35371/policy-papercpsleiszenaid4tradefinala pril2013.pdf
- 103** Bisnode Maďarsko (2013), Semmi sem vet gátat az offshore-nak [No obstacle for offshore expansion.] Available at: <http://www.bisnode.hu/hir/39> (Date of Registry: 12 April 2013).
- 104** Henry, J.S. (2012), The Price of Offshore Revisited, Tax Justice Network, dostupné z http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Price_of_Offshore_Revisited_120722.pdf
- 105** Viz například atlatzso.hu, 6. srpna 2012, Magyar offshore-vagyon: mennyi az annyi? [Hungarian Offshore Wealth: How Much Is That in Reality?], dostupné z <http://atlatzso.hu/2012/08/06/magyar-offshore-vagyon-mennyi-az-annyi/>
- 106** MONEY VAL (2010), Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism. Hungary. Report on Fourth Assessment Visit
- 107** OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (2011), Hungary. Peer Review Report, Phase 1, Legal and Regulatory Framework, dostupné z <http://www.eoi-tax.org/jurisdictions/HU#peerreview> And OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (2011b): Tax Transparency 2011: Report on Progress
- 108** Viz více na <http://www.e-cegjegyzek.hu>
- 109** Viz více na <http://www.e-cegjegyzek.hu>
- 110** Index finančního tajemství 2011, dostupné z <http://www.financialsecrecyindex.com/2011results.html>
- 111** http://www.mf.public.lu/publications/divers/financiel_center_lux_180613.pdf
- 112** Deloitte (2012), Etude d'impact de l'industrie financière sur l'économie luxembourgeoise par Deloitte pour Luxembourg for Finance et le Haut Comité de la Place Financière, dostupné z http://www.abbl.lu/sites/abbl.lu/files/Etude_impact_2012_0.pdf
- 113** Jean-Jacques Rommes, rozhovor s generálním ředitelem ABBL o bankovním tajemství a nedávném rozhodnutí Lucemburska zavést automatickou výměnu informací lze shlédnout zde <http://vimeo.com/66529320>
- 114** Luxembourg for Finance, červenec 2013, FAQ, http://www.luxembourgforfinance.lu/sites/luxembourgforfinance/files/faq_banking_secretcy_automatic_exchange_of_information_and_the_taxation_of_savings_0.pdf
- 115** Europaforum online, 7 April 2013, "La tendance internationale va vers l'échange automatique d'informations, nous n'y sommes plus strictement opposés", annonce Luc Frieden dans un entretien à la FAZ, dostupné z <http://www.europaforum.public.lu/fr/actualites/2013/04/frieden-faz/index.html>
- 116** Celkové umístění v žebříčku je výsledkem kombinace skóre v oblasti finančního tajemství (Lucembursku náleží 50. místo z 82 hodnocených zemí) a významu, který daná země ve finanční světě má, jenž je posuzován na základě podílu dané země na globálním trhu (Lucembursko je třetí po USA a Velké Británii), viz www.financialsecrecyindex.com/database/Luxembourg.xml
- 117** UNCTAD (2013), World Investment Report 2013, dostupné z <http://unctad.org/en/pages/PublicationWebflyer.aspx?publicationid=588>
- 118** Eurostat online, červen 2013, Foreign direct investment statistics, dostupné z http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Foreign_direct_investment_statistics
- 119** Eurostat, 13. června 2012, Press release, dostupné z http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-13062012-BP/FR/2-13062012-BP-FR.PDF
- 120** L'Économie Politique, 20. června 2012, Luxembourg dostupné z <http://alternativeseconomiques.fr/blogs/chavagneux/2012/06/20/luxembourg-une-puissance-industrielle-sous-estimee/>
- 121** Financial Times, 11. září 2013, Brussels Probes Multinational's Tax Deals, dostupné z <http://www.ft.com/cms/s/0/bc045306-1afa-11e3-b781-00144feab7de.html?siteedition=intl#axz-z2eeyvLQoT>

- 122** Ministerstvo financí Lucemburska (2013), Press statement, dostupné z http://www.gouvernement.lu/salle_presse/actualite/2013/09-septembre/13-frieden/
- 123** International Consortium of Investigative Journalists, dostupné z <http://www.icij.org/>
- 124** Luxembourg Round table on Micro Finance, dostupné z <http://www.lrtm.lu/en/Luxembourg-Microfinance-Investment-Vehicles>
- 125** Založeno na odpovědích lucemburské vlády, které Eurodad obdržel prostřednictvím dotazníku, září 2013
- 126** Financial Action Task Force (2010), Mutual Evaluation Report Luxembourg, dostupné z <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Luxembourg%20ES%20fre.pdf>
- 127** Financial Action Task Force (2010), Mutual Evaluation Report Luxembourg, dostupné z <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Luxembourg%20full%20FRE.pdf> (od strany 285).
- 128** OECD Exchange of Tax Information portal, dostupné z <http://www.eoi-tax.org/jurisdictions/LU>
- 129** OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information on Tax Purposes (2013), Peer Reviews, dostupné z <http://www.oecd.org/luxembourg/>
- 130** Založeno na odpovědích lucemburské vlády, které Eurodad obdržel prostřednictvím dotazníku, září 2013
- 131** <http://www.luxembourgforfinance.lu/hnwi-institutionnal-investors/fiduciary-services>
- 132** Parlament Lucemburska, Zákon 6595, dostupný z http://chd.lu/wps/portal/public/RoleEtendu?action=doDocpaDetails&backto=/wps/portal/public!/ut/p/c1/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gXI5ewIE8TIwN-302BXA6Og0CDPIF8TY3dLM6B8pFm8kYVFcJC7o6-rpW-Wok4GngbNhsGugk5GBpxEB3X4e-bmp-pH6UeY4VQWY6EfmPKYnJlfqF-RGI0c7KioCABuwSMY!/dl2/d1/
- 133** KPMG newsletter, 2. září 2013, dostupný z <http://www.kpmg.com/lu/en/issuesandinsights/articlespublications/pages/luxembourgtaxnews-issue2013-14.aspx>
- 134** Flydoscope (časopis lucemburské letecké společnosti Luxair), léto 2013
- 135** Odpověď lucemburské vlády na otázku v dotazníku Eurodadu, září 2013
- 136** Index finančního tajemství 2013, Country Report on Luxembourg, dostupný z <http://www.financialsecrindex.com/PDF/Luxembourg.pdf>
- 137** Vláda Francie (2013), Annexe au projet de loi de finances 2013: rapport annuelle du gouvernement portant sur le réseau conventionnelle de la France en matière d'échange des renseignements, dostupné z http://www.performance-publique.budget.gouv.fr/farandole/2013/pap/pdf/Jaune2013_reseau_conventionnel.pdf, see also chapter on France
- 138** Ministerstvo financí Lucemburska (2013), tisková zpráva, dostupná z http://www.mf.public.lu/actualites/2013/04/aut_exchange_100413/index.html
- 139** Luc Frieden, ministr financí, 9. července 2013 dostupné z http://www.mf.public.lu/actualites/2013/07/frieden_ecofin_090713/index.html
- 140** Luc Frieden, ministr financí, 13. dubna 2013
- 141** Ministerstvo financí Lucemburska (2013), tisková zpráva, dostupná z http://www.mf.public.lu/publications/divers/taxation_incoming_141113.pdf
- 142** Paperjam online, 14. listopadu 2013, dostupné z <http://www.paperjam.lu/article/fr/frieden-fait-marche-arriere>
- 143** OECD (2013), tisková zpráva, dostupné z <http://www.oecd.org/tax/austria-luxembourg-and-singapore-among-countries-signing-on-to-end-tax-secrecy.htm>
- 144** Luc Frieden, 29. května 2013, dostupné z http://www.mf.public.lu/actualites/2013/05/frieden_ocde_290513/index.html
- 145** Odpověď lucemburské vlády na otázku v dotazníku Eurodadu, září 2013
- 146** Luc Frieden, OECD, Paris, 28. května 2013 dostupné na http://www.mf.public.lu/actualites/2013/06/fiscalite_multin_100613/index.html
- 147** Ministerstvo financí Lucemburska (2013), Statement by Minister of Finance Luc Frieden, dostupné z http://www.mf.public.lu/actualites/2013/04/frieden_statement_ft_300413/index.html
- 148** Ministerstvo zahraničních věcí Lucemburska, Ředitelství pro rozvojovou spolupráci (2012). Progress of Official Development Assistance in 2012, dostupné z <http://www.cooperation.lu/2012/fr/304/Evolution-de-l%27aide-publique-au-d%C3%A9veloppement>
- 149** Ministerstvo zahraničních věcí Lucemburska Ředitelství pro rozvojovou spolupráci (2012). Progress of Official Development As-

- sistance in 2012, dostupné z <http://www.cooperation.lu/2012/en/299/Progress-of-Official-Development-Assistance-in-2012>
- 150** Informace převzatá z webové stránky Agence de Transfer de Technologie Financiere, http://www.attf.lu/about_attf_our_mission.php
- 151** Odpověď lucemburské vlády na otázku v dotazníku Eurodadu, září 2013
- 152** OECD (2012). DAC Peer Review of Luxembourg, accessible at <http://www.oecd.org/dac/peer-reviews/LUXEMBOURG%20in%20CRC%20template%20April%202013.pdf>
- 153** Pokud není uvedeno jinak, následující údaje pocházejí z CPB (Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis), 13. března 2013, Central Economic Plan 2013, <http://www.cpb.nl/en/publication/central-economic-plan-2013>, p. 5.
- 154** Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.?tab=table&language=en&pcode=teilm020&tableSelection=1&plugin=1>
- 155** Celkový objem odchozích přímých zahraničních investic činil v roce 2011 4 254 miliard dolarů a celkový objem příchozích zahraničních investic činil ve stejném roce 3 422 miliard dolarů, což představuje ekvivalent 496 % a 399 % holandského HDP. Použitá data vycházejí ze statistik Eurostatu, dostupných zde http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/dataset?p_product_code=TEINA080
- 156** Van Geest et al. (2013). Het Belastingparadijs, pp 128-129, 234; Volkskrant, 2. února 2013, "Belasting ontwijken via een fiscaal paradijs is in crisistijd maatschappelijk niet meer aanvaardbaar" (Tax dodging through a tax haven in times of crisis is no longer socially acceptable), 30. března 2013, <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/3417840/2013/03/30/Belastingparadijs.dhtml>; Volkskrant, 2. února 2013, "Nederlandse multinationals stallen vermogen in België", (Dutch multinational park assets in Belgium), <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2680/Economie/article/detail/3387491/2013/02/02/Nederlandse-multinationals-stallen-vermogen-in-Belgi-euml.dhtml>
- 157** Tyto výpočty byly později značně sníženy po kritice původní metodologie, viz SEO, 2013, 'Uit de schaduw van het bankwezen', <http://www.seo.nl/pagina/article/uit-de-schaduw-van-het-bankwezen/>
- 158** Viz více na <http://donortracker.org/donor-profiles/netherlands>
- 159** OECD DAC (2011), The Netherlands, Peer Review 2011, dostupné z <http://www.oecd.org/dataoecd/4/23/49011988.pdf>, p.25.
- 160** Fair, Green and Global Alliance (2012), Bijdrage private sector aan ontwikkeling niet gegarandeerd (Private sector contribution to development not guaranteed), dostupné z http://www.somo.nl/publications-nl/Publication_3874-nl
- 161** ActionAid (2013), Sweet Nothings, accessible at http://www.actionaid.org.uk/sites/default/files/doc_lib/sweet_nothings.pdf, ActionAid (2010). Calling Time, dostupné z http://www.actionaid.org.uk/sites/default/files/doc_lib/calling_time_on_tax_avoidance.pdf
- 162** BBC news, 12. listopadu 2012, "Starbucks, Google and Amazon grilled over tax avoidance", <http://www.bbc.co.uk/news/business-20288077>
- 163** SOMO (červen 2013). Should the Netherlands sign tax treaties with developing countries? http://www.somo.nl/publications-nl/Publication_3958-nl; Oxfam. (květen 2013). De Nederlandse Route. Hoe arme landen inkomsten mislopen via belastinglek Nederland, <http://www.oxfamnovib.nl/?id=GUID-8AB674E75DB144C18F54F66546EE0F69>
- 164** Více než polovina MNCs v jižní Evropě má holandského investora, viz Volkskrant, 9. února 2013, "Zuid-Europese bedrijven drukken belasting met Nederlandse postbusfirma's".
- 165** Rozhodnutí bylo změněno s retroaktivní působností, což vyústilo v to, že EDP musela použít své veškeré daňové úspory na zaplacení daní Nizozemskému státu. O kolik přišly portugalské daňové úřady není známo. Viz SOMO. (září 2013). Avoiding tax in times of austerity, http://www.somo.nl/publications-en/Publication_3987
- 166** Reuters, 12. září 2013, EU examining member states' corporate tax arrangements, <http://www.reuters.com/article/2013/09/12/us-eu-tax-commission-idUSBRE98B0CO20130912L2dJQSEvUUt3Q59ZQnB3LzZfRDJEVIJJNDIwRzdRNDAYSkVKNI1VTJjNHOTY!&id=6595#>
- 167** Reuters, 16. července 2013, Special report: In tax case, Mongolia is the mouse that roared, <http://www.reuters.com/article/2013/07/16/us-dutch-mongolia-tax-idUSBRE96F0B620130716>
- 168** Taxand.com website, 26. července 2010, Tax Havens Listed by Brazil – Is Your Jurisdiction Impacted?, accessible at <http://www.taxand.com/taxands-take/news/tax-havens-listed-brazil-%E2%80%93-your-jurisdiction-impacted>; and World Tax Guide Brazil, 2013, dostupné na <http://www.itrworldtax.com/Guide/504/Brazil.html>
- 169** Viz IMF, Country Report No. 11/92, 'Kingdom of the Netherlands – Netherlands: Detailed Assessment Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism', p. 8, dostupné z <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2011/cr1192.pdf>

- 170** AFM (Autoriteit Financiële Markten, Netherlands Authority for the Financial Markets), Anti-Money Laundering and Anti-Terrorist Financing Act, dostupné z <http://www.afm.nl/en/professionals/regelgeving/wetten/wwft.aspx>.
- 171** FATF (2011), Mutual Evaluation Report on The Netherlands, Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, available at <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Netherlands%20full.pdf>, viz shrnutí a strany 23-24.
- 172** Webová stránka Finančního analytického útvaru (FIU), 2013, <http://www.fiu-nederland.nl/content/over-fiu>
- 173** Webová stránka OECD, 2013, "List of Tax Information Exchange Agreements (TIEAs): Netherlands", <http://www.oecd.org/tax/transparency/taxinformationexchangeagreementstieas-netherlands.htm>.
- 174** Ministerstvo financí (2013), Verdragenoverzicht per 1 oktober 2013 [přehled smluv platných k 1. říjnu 2013], dostupné na <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2013/07/01/verdragenoverzicht-per-1-oktober-2013.html>.
- 175** OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (2011), Peer Review: The Netherlands 2011: Combined: Phase 1 + Phase 2: Legal and Regulatory Framework, available at <http://tinyurl.com/pa9ufzp>
- 176** Viz IMF, Country Report No. 11/92, 'Kingdom of the Netherlands – Netherlands: Detailed Assessment Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism', p. 8, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2011/cr1192.pdf>. Poskytované informace mají zahrnovat jméno právnické osoby, právní formu, poštovní adresu nebo doručovací adresu, telefon, fax a email a datum vzniku.
- 177** Holandský obchodní zákoník, Svazek 2, článek 403, <http://www.dutchcivillaw.com/legislation/dcctitle2299aa.htm>. Art. 403 nároky na detailnost informací poskytnutých o finančním stavu se odvíjejí od velikosti společnosti. Výjimka v článku 403 uvádí, že společnost nemusí zveřejňovat účty pokud: finanční údaje právnické osoby jsou zahrnuty v účetnictví jiné právnické osoby (např. mateřské společnosti nebo zprostředkujícího holding), na něž se vztahují požadavky EU ohledně finančního reportování (tj. společnost má sídlo v EU), konsolidované účetní zprávy jsou publikovány nebo přeloženy do holandštiny, angličtiny, francouzštiny nebo němčiny, společnost s konsolidovanými účty prohlašuje, že ručí za dluhy právnické osoby registrované v Holandsku, toto prohlášení bylo uloženo u obchodní komory v místě, kde je holandská právnická osoba registrována.
- 178** Stránka obchodní komory, www.kvk.nl. Náklady na pořízení informací o vlastnické struktuře korporace nebo o jejích skutečných vlastnících mohou být vysoké. Některý druh údajů, jako například adresa nebo právní forma, jsou zdarma v případě většiny právnických osob. Ostatní údaje, jako například informace o akcionářích, firemní struktuře nebo výročních účetních zprávách holandských poboček, jsou nicméně zpoplatněny ve výši mezi 0,50 až 2,90 eury za kopii. I když se tyto částky mohou zdát nízké, zmapování vlastnické struktury v případě velké skupiny může vyžadovat nahlédnutí do mnoha účetních zpráv a dalších dokumentů za několik let.
- 179** Stichting Economisch Onderzoek. (June 2013). Uit de schaduw van het bankwezen. Feiten en cijfers over bijzondere financiële instellingen en het schaduwbankwezen, p. 71 http://www.seo.nl/uploads/media/2013-31_Deel_B_Bijzondere_financiele_instellingen_01.pdf
- 180** Tamtéž, strana 72.
- 181** Molengraaff Instituut voor Privaatrecht Multinational en Transparantie (Utrecht: Universiteit Utrecht, 2012, unpublished), p. 38.
- 182** IMF (2011), *ibid*, p. 8. Nizozemský zákon proti praní špinavých peněz a financování terorismu (WWFT) zavazuje instituce k zavedení holandských standardů předběžné kontroly (CDD) poboček a dceřiných společností ze zahraničí, avšak zákon nejde za hranici CDD a nevyžaduje provádění dalších opatření AML / CFT vůči pobočkám a dceřiným společnostem v členských státech EU (p. 11). MMF dále kritizuje výjimku ze CDD, která se vztahuje na omezený počet společností na zvláštním seznamu. Podle MMF tato skutečnost "vzbudí obavy o účinnosti CDD". Přesto, že standard FATF nedovolují redukovat nebo zjednodušit předběžnou kontrolu, což "předpokládá určitou úroveň CDD za jakýchkoli okolností. Zákon WWFT poskytuje v článku 3 WWFT "bianco šek" výjimku ze všech procedur CDD. Ze znění WWFT je patrné, že v případě situací s "nízkým rizikem", jsou společnosti osvobozeny od většiny klíčových prvků CDD (p. 145)".
- 183** IMF (2011), *tamtéž*.
- 184** I.W. Opstelten, nizozemský ministr vnitra a spravedlnosti (22. října 2013). Beantwoording Kamervragen meer dan 3500 postbusbedrijven in Nederland overtreden de wet [Answer to parliamentary questions about more than 3,500 mailbox companies in the Netherlands breaking the law], <http://tinyurl.com/pt9k2c3>.
- 185** Dočasný právní nárok na zisk (prospěch) z užívání majetku, který je ve vlastnictví někoho jiného.
- 186** FATT (2011) *tamtéž*.

- 187** F. Timmermans, nizozemský ministr zahraničních věcí, 1. března 2013, dopis nizozemskému parlamentu Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen [Information with regard to new commission proposals], p. 32, <http://tinyurl.com/q9vkm9f>
- 188** Odpověď nizozemské vlády na otázku v dotazníku, který byl rozeslán v rámci výzkumu pro tuto zprávu, kterou jsme obdrželi v říjnu 2013. Viz taktéž IFZ/2012/ U695. (January 2013). Beantwoording vragen van het lid Klaver (GroenLinks) over het artikel 'Banken actief in belastingparadijzen [Answers to questions of Member of Parliament Klaver about the article 'Banks active in tax havens'], <http://tinyurl.com/pmkbwyl>
- 189** Odpověď nizozemské vlády na otázku v dotazníku, který byl rozeslán v rámci výzkumu pro tuto zprávu, kterou jsme obdrželi v říjnu 2013 a Letter Timmermans, 1. března 2013, p. 36. Nederland is groot voorstander van het expliciet opnemen van 'belastingmisdrijven' in de lijst van delicten die verplicht als gronddelict voor witwassen moeten gelden. Dit is in lijn met het besluit dat de FATF hierover heeft genomen, mede op initiatief van het Nederlandse FATF voorzitterschap."
- 190** Nahrávka z nizozemského parlamentu, Kamerstukken II 2012/13, 25 087 no. 48, p. 16., <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/25087/kst-25087-48>, and Kamerstukken II 2012/13, 25 087, no. 38., <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/25087/kst-25087-38>
- 191** Frans Weekers, náměstek ministra financí a Lilianne Ploumen, nizozemská ministryně pro zahraniční obchod a rozvoj, 30. srpna 2013, Kabinetsreactie op SEO- rapport Overige Financiële Instellingen en IBFD-rapport ontwikkelingslanden [Cabinet response to SEO report on other financial institutions and IBFD-report developing countries], <http://tinyurl.com/pmw6zsy>
- 192** Süddeutsche Zeitung, 10. října 2013, "Transparenz, nein danke!" [transparency, no thank you!], reprinted at www.sven-gjiegold.de/2013/transparenz-nein-danke/. Questions have been asked in the Dutch parliament, see http://www.europa-nu.nl/id/vjdwhek5t9zk/vragen_groenlinks_sp_over_het_nederlands
- 193** Odpověď nizozemské vlády na otázku v dotazníku, který byl rozeslán v rámci výzkumu pro tuto zprávu, kterou jsme obdrželi v říjnu 2013.
- 194** Tamtéž
- 195** Viz "Result Chains to Assess the Impact of Policy Coherence for Development in Selected Partner Countries", 22. října 2013, Annex to 'Kamerbrief over pilot coherentierapportages in Bangladesh en Ghana' [Cabinet's letter on pilot policy coherence reports], <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/10/22/kamerbrief-over-pilot-coherentierapportages-in-bangladesh-en-ghana.html>
- 196** Lilianne Ploumen, nizozemská ministryně pro zahraniční obchod a rozvoj, 5. dubna 2013, Wat de wereld verdient: een nieuwe agenda voor hulp, handel en investeringen [What the world deserves/earns: a new agenda for aid, trade and investment], <http://tinyurl.com/ovb824k>.
- 197** HM Treasury, 16. října 2013, Forecast for the UK economy October 2013, dostupné z <https://www.gov.uk/government/publications/forecasts-for-the-uk-economy-october-2013>
- 198** IMF (2013), IMF Country Report No. 13/210, dostupné z <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2013/cr13210.pdf>
- 199** Nejaktuálnější údaje pocházejí z Eurostatu z roku 2011
- 200** Údaje pocházejí z národního statistického úřadu – <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/household-income/the-effects-of-taxes-and-benefits-on-household-income/2011-2012/info-taxes-and-benefits-on-household-income.html>
- 201** Viz více na <http://www.starbucks.co.uk/our-commitment>
- 202** HM Revenue and Customs (2013), Measuring tax gaps 2013 edition, dostupné z https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/249537/131010_Measuring_Tax_Gaps_ACCESS_2013.pdf
- 203** Public and Commercial Services Union online, dostupné z http://www.pcs.org.uk/en/campaigns/national-campaigns/tax-justice/why-are-they-increasing-the-tax-gap.cfm#HMRC_estimate
- 204** BBC News online, 12. června 2012, Liechtenstein tax scheme to yield £3bn, HMRC says, dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/business-18406879>
- 205** Viz například – Reuters online, 9 July 2013, Germany calls on EU to ban "patent box" tax breaks, dostupné na <http://uk.reuters.com/article/2013/07/09/uk-europe-taxes-idUKBRE9680KY20130709>, ve kterém Německo kritizuje Velkou Británii
- 206** Index finančního tajemství 2013, dostupný <http://www.financialsecracyindex.com/PDF/UnitedKingdom.pdf>
- 207** Tamtéž.
- 208** Zámořská teritoria s velkými finančními centry jsou: Anguilla, Bermudy, Britské panenské ostrovy, Kajmanské ostrovy, Gibraltar, Montserrat a Turks a Caicos. The Crown Dependencies are Jersey, Guernsey and the Isle of Man.
- 209** Index finančního tajemství 2013, dostupný na <http://www.financialsecracyindex.com/introduction/fsi-2013-results>

- 210** Tamtéž
- 211** FATF (2007), Summary of the Third Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating Financing of Terrorism: United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, dostupný z <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20UK%20ES.pdf>
- 212** FATF (2009), Mutual Evaluation fourth follow up report Anti-Money Laundering and Combating Financing of Terrorism: United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, dostupný z <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/FoR%20UK.pdf>
- 213** Financial Services Authority (2011), Banks' management of high money- laundering risk situations, dostupné z http://www.fsa.gov.uk/pubs/other/aml_final_report.pdf see also Global Witness (2012), Briefing: How FATF can measure and promote an effective anti-money laundering system, accessible at <http://www.globalwitness.org/sites/default/files/library/How%20FATF%20can%20measure%20and%20promote%20an%20effective%20anti-money%20laundering%20system.pdf> on the critique of the FATF methodology.
- 214** Financial Conduct Authority (2013), Anti-money laundering annual report 2012/13, dostupné z <http://www.fca.org.uk/your-fca/documents/anti-money-laundering-report-p11>
- 215** Viz více na http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/3rd-country-equivalence-list_en.pdf (NB. Gibraltar is part of the EU and so has applied the 3rd AMLD).
- 216** House of Commons, Committee of Public Accounts, Seventeenth report of the session 2007/2008 "Foreign and Commonwealth Office: Managing Risk in the Overseas Territories", dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200708/cmselect/cmpubacc/176/176.pdf>
- 217** Department for Business Innovation and Skills, 17 October 2012, Statistical Release, dostupné z https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/80247/bpe-2012-stats-release-4.pdf
- 218** From Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmhansrd/cm130904/text/130904w0002.htm#1309054000592>
- 219** Mnoho společností dokumenty nepředává. Více informací o dopadech této praxe naleznete zde <http://www.taxresearch.org.uk/Documents/500000Final.pdf>
- 220** Existují i společnosti, které umožňují elektronický přístup k informacím.
- 221** Konzultace ohledně toho, jak tato opatření implementovat probíhala v době sepisování této studie.
- 222** House of Commons, International Development Committee, Sixth Special Report of Session 2012/2013 "Tax in Developing Countries: Increasing Resources for Development: Government Response to the Committee's Fourth Report of Session 2012-13", dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/708/708.pdf>, para 12
- 223** From Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmhansrd/cm130904/text/130904w0001.htm#1309053001077>
- 224** Findley, M. et al (year not available), Global Shell Games: Testing Money Launderers' and Terrorist Financiers' Access to Shell Companies, dostupné z <http://www.griffith.edu.au/business-government/centre-governance-public-policy/research-publications/?a=454625>
- 225** předseda vlády David Cameron, 13. října 2013, projev je k dispozici na <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-speech-at-open-government-partnership-2013>
- 226** Všechny země G8 a zámořská teritoria a závislá území zveřejnila své „akční plány“, zatímco nikdo se ve svých plánech veřejně nezavázal k vytvoření veřejných registrů, několik teritorií a území deklarovalo tuto možnost alespoň konzultovat.
- 227** From Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmpublic/financeno2/130620/pm/130620s01.htm>
- 228** I když v některých případech regulace a směrnice EU zavádějí.
- 229** Viz Reuters online, 11 April 2013, Austria slams U.S., UK "tax havens" as EU turns up heat, dostupné na <http://uk.reuters.com/article/2013/04/11/uk-europe-finance/idUKBRE93A0T620130411>
- 230** Viz například projev předsedy vlády Davida Camerona na Světovém ekonomickém fóru v lednu 2013 - <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-david-camerons-speech-to-the-world-economic-forum-in-davos>
- 231** Viz vysvětlivku č. 4
- 232** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/708/708.pdf>, para 4.
- 233** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/708/708.pdf>, annex 1.

- 234** Viz například <https://www.gov.uk/government/speeches/press-conference-prime-minister-at-end-of-g8-summit>
- 235** Viz úřad předsedy vlády, 7. června 2013, Guidance: G8 factsheet, dostupné z <https://www.gov.uk/government/publications/g8-factsheet-tax/g8-factsheet-tax-where-the-aim-is-described-only-to-explore-what-can-be-done-rather-than-specific-actions>.
- 236** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmhansrd/cm130904/text/130904w0001.htm#1309053000983>
- 237** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/130/130.pdf>, para 72 shows spending was £97 2006/7-2010/11.
- 238** HM Treasury (2013), Budget 2013, dostupné z https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/221885/budget2013_complete.pdf, 2.228
- 239** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmhansrd/cm130906/text/130906w0001.htm#13090633000718>
- 240** Viz více na <http://www.cdcgroup.com/>
- 241** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/130/130.pdf>, para 71
- 242** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/708/708.pdf>, para 13
- 243** CDC, country-by-country data, dostupné z http://www.cdcgroup.com/Documents/Transparency%20and%20reporting/CDC%20Group%20plc%20-%2031%2012%2012%20country%20data_April%202013%20Publication.pdf
- 244** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201011/cmselect/cmintdev/607/60707.htm#a18>, para 55-60.
- 245** The Guardian online, 14. srpna 2013, CDC used tax havens for almost 50% of aid investments, data reveals, accessible at <http://www.theguardian.com/global-development/2013/aug/14/cdc-aid-tax-havens>
- 246** Parliament.uk online, dostupné z <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmintdev/708/708.pdf>